

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR
(Eskişehir İl Örneği)**

A.Erhan ARAS
YÜKSEK LİSANS TEZİ

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

A.Erhan ARAS'ın İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar (Eskişehir İl Örneği) başlıklı, Sağlık Bilimleri Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalındaki, Yüksek Lisans Tezi 24.10.2000..... tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı) :	Prof. Dr. Fethi HANCI	
Üye :	Doç. Dr. Coşkun BAYRAK	
Üye :	Y. Doç. Dr. M. Sercan TEREKÜ	
Üye :	
Üye :	

Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 05.10.2000.. tarih ve 31/1..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR (Eskişehir İl Örneği)

A.Erhan ARAS

Anadolu Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Danışman : Prof.Dr.Fethi HEPER

2000

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak, ilköğretim okullarında beden eğitimi dersi uygulamalarında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları ortaya koymaktır.

Araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenine 1999-2000 Eğitim-Öğretim yılında Eskişehir İl Merkezindeki İlköğretim okullarında görev yapan 70 beden eğitimi öğretmeni örneklemini ise bu okullardaki 70 ilköğretim okulu beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması için anket formu geliştirilmiştir. Verilerin analizinde frekansların dağılımları ve yüzdelerin hesaplanmasından yararlanılmıştır.

Araştırma giriş, materyal, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın giriş bölümünde kuramsal bilgilere yer verilmiştir. Materyal ve yöntem bölümünde araştırmanın gerçekleşmesinde yapılan çalışmaların açıklanmasına ilişkin bilgilere yer verilerek elde edilen veriler, bulgular bölümünde toplanmıştır. Tartışma ve sonuç bölümünde ise, araştırmada elde edilen bulgular ışığında tartışma ortaya konmuş ve kişisel bir sonuç çıkarılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin derslerine önem verdikleri ve bu anlamda gerek ders gerek ders dışı görevlerinin fazla olduğu, yönetici ve velilerin de bu bağlamda davranış ve rollerinin önemli rol oynadığını ortaya koyan bulgular elde edilmiş, ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin verimli çalışabilmesi açısından ilgililere ışık tutabilecek bazı öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

ABSTRACT

Master of Science Thesis

THE MATCHED PROBLEMS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN THE PRIMARY SCHOOLS

(As an example Eskisehir administrative province is taken)

A.Erhan ARAS

**Anadolu University
Institute of Health Sciences
Physical Education Majore Branch**

Supervisor: Prof.Dr.Fethi HEPER

2000

In this research, it is aimed to achive the problems of physical training teachers at the physical training lectures in the primary schools according to the viewpoint of physical training teachers of the primary schools.

The research was done in the research model. The sample size included the physical training teachers in the 70 primary schools that had physical training teachers in their cadres. A questionnaire was performed in order to collect the research data. Frequency counting and percentages were used in analyzing of the data.

The research was performed in 4 groups; Introduction, Material and Methods, Results, Discussion and Conclusion. Theoretical

knowledge took place in the Introducing part. The explanation on materialize of the study was in the Material and Methods part. The data obtained from study was given in the Results section. In the Discussion and Conclusion part of the study, discussion was made in the view of the results and brought up an individual conclusion.

As a consequence of the study, it is achieved that the physical training teachers were attaching importance to their lectures and also it is concluded that they have excess duty besides their lectures. It is found that the roles of the directors and the parents were important for this excess duty. In the view of these results, some suggestions were made for the working conditions of the physical training teachers.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde katkılarından dolayı, aşağıda adı geçen kişi ve kuruluşlara içtenlikle teşekkür ederim.

Beni böyle bir çalışmaya teşvik eden, araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazım aşamalarında yardım desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Prof.Dr.Fethi HEPER'e,

Çalışmamda yakın ilgi ve desteğini gördüğüm, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü Sayın Doç.Dr.Coşkun BAYRAK'a, değerli düşünceleriyle çalışmalarına yakın ilgi ve destek göstererek beni yönlendiren Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdür Yardımcısı Yard.Doç.Dr.M.Serdar TEREKLİ'ye,

Araştırmanın gelişip, biçimlenerek ortaya konmasında sonsuz ilgi ve desteğini sunan Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğr.Grv.Güner ARAS'a,

Göstermiş oldukları ilgi ve yardımlarından dolayı Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretim Elemanlarına,

Anketimi büyük bir sabır ve özveri ile yanıtlayan beden eğitimi öğretmenlerine,

En içten teşekkürlerimi sunarım.

A.Erhan ARAS
ESKİŞEHİR-2000

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	iv
ÇİZELGELER DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1. Spora Genel Bakış	3
1.1.1. Spor Yaşam İlişkisi	9
1.2. Eğitim	11
1.2.1. Türk Milli Eğitimin Amaçları	15
1.2.2. Türk Milli Eğitimin Temel İlkeleri	16
1.3. İlköğretim	19
1.3.1. Beden Eğitiminin İlköğretimdeki Rolü	21
1.3.2. Beden Eğitimi Öğretmeni	24
1.3.2.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin	
Görevleri	25
1.3.2.1.1. Ders Uygulamaları İle İlgili	
Konular	25
1.3.2.1.2. Spor Kolu Faaliyetleri ..	27
1.3.2.1.3. İzcilik Faaliyetleri	27
1.3.2.1.4. Okul Dışı Faaliyetler ...	27
1.3.2.1.5. Zümre Toplantısı	28
1.3.2.1.6. Sağlık Kontrolü ve	
Rapor	28
1.3.2.1.7. Egzersiz Çalışmaları ...	29

	<u>Sayfa</u>
1.3.2.1.8. Yarışmaya Katılanların İzin Durumları	29
1.3.2.1.9. Törenler	29
1.3.2.1.10. İlk Yardım	30
1.3.2.1.11. Öğrencileri Koruma ve Emniyet Tedbirleri	30
1.3.3. İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Öğretim Programları	30
2. MATERYAL VE YÖNTEM	32
2.1. Araştırmanın Modeli	32
2.2. Evren ve Örneklem	32
2.3. Veri Toplama Aracı	33
2.4. Anketin Uygulanması	34
2.5. Verilerin Çözümü	35
3. BULGULAR	36
3.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kişisel Değişkenler Açısından Dağılımları	36
3.2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersinin Verimliliği Üzerindeki Etkenlere Bakış	40
3.3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Görevlerine İlişkin Bakış Açılımları	42
3.4. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre, Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yaklaşımı	47
3.5. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre, Öğrencilerin ve Velilerin Beden Eğitimi Dersine Bakış Açılımları	51

	<u>Sayfa</u>
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	55
4.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kişisel Değişkenler Açısından Gösterdikleri Dağılım	55
4.2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersinin Verimliliği Üzerindeki Etkenlere Bakış Açıları	56
4.3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Görevlerine İlişkin Bakış Açıları	59
4.4. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yaklaşımı	63
4.5. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin ve Velilerin Beden Eğitimi Dersine Bakış Açıları	68
5. KAYNAKLAR	71
6. EKLER	74

ÇİZELGELER DİZİNİ

2.1.	Uygulanan anketlerin geri dönüşü	33
3.1.1.	Araştırma grubunun cinsiyet durumları	36
3.1.2.	Araştırma grubunun yaş durumları	37
3.1.3.	Araştırma grubunun eğitim durumları	38
3.1.4.	Araştırma grubunun mesleğindeki hizmet süreleri	39
3.1.5.	Araştırma grubunun çalıştığı kurumdaki hizmet süresi	39
3.2.	Beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersinin verimliliği üzerindeki etkenlere bakış açıları	40
3.3.	Beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı görevlerine ilişkin bakış açıları	44
3.4.	Beden eğitimi öğretmenlerine göre, okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenlerine yaklaşımı	49
3.5.	Beden eğitimi öğretmenlerine göre, öğrencilerin ve velilerin beden eğitimi dersine bakış açıları	53

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Çağımızın insanı, önceki çağlardan daha büyük bir hızla değişen bir dünya içinde yaşamaktadır. Hızla artan nüfusa karşın hızla azalan dünya zenginlikleri insanlığa yeni ve ağırlaşan sorunlar çıkarmaktadır. Bu sorunlar karşısında insanlar yeni çözümler bulmak zorunda kalmaktadırlar.

İnsanın doğaya ve yeni etkilere karşı yeni tepkiler vermesi gerekmektedir. Yeni etkileri eski tepkilerle karşılamak insanın sorunlarını çözemez. Sorunları çözülmeyen insan gerileme sürecine girebilir, giderek de bunalıma düşebilir. Gerilimsiz, bunalımsız yaşamak ise insanın mutluluğu için gereklidir [1].

Uygar yaşam denilen çağdaş yaşama biçimi, insan organizmasını giderek yıpratmaktadır. İnsanlara bedensel çalışma fırsatını buldukları kırsal çevre, yerini büyük bir hızla kentlerin kapalı, kirli bunalıtıcı atmosferine ve sanayileşmenin getirdiği zorlu, yıpratıcı yaşam biçimlerine bırakmaktadır. İnsanların çoğu, bedensel çalışmanın, toprakla uğraşmanın ve açık havada yaşanarak, en taze ve doğal gıdalarla beslenmenin hayal olduğu kent koşullarında yaşamlarını sürdürmektedir. Üst üste yığılmış evler, dar kirli sokaklar, hınca hınç dolu taşıt araçları, iş hayatının ve özellikle endüstriyel yaşamın yarattığı tek düze ve yıpratıcı iş düzeni, toz, is ve dumandan kirlenmiş genel çevre insan sağlığını tehdit ederek ömrünü kısaltmaya başlamıştır.

İnsanın alışık olduğu doğal koşullardan kısıtlı ve bunalıtıcı yapay koşullara geçmesi, ruhsal sorunlar ve çöküntüler yaratmakta, iş ve aile çevresinde çeşitli sürtüşmeler, gizli ya da açık çekişmeler ve gereksiz gerginliklerin oluşmasına yol açmaktadır. Bu tür bunalımlar insan sağlığını olumsuz yönde etkileyerek, çoğu kez, mutluluğu bulmak yönündeki umudunu azaltmaktadır. Bu nedenle de insan hangi yaş grubunda olursa olsun bu olumsuzlukların her birinden etkilenmektedir. Özellikle kentleşmenin hızlı olduğu günümüzde doğal alanların ortadan kalkması insanların hareket edebilme yeteneğini de engellemekte ve onlara yaşam dolu bir

çevre sunmamaktadır. Bu durumdan en fazla etkilenen tabii ki çocuklardır. Onlar için artık tek oyun alanı kendi okul bahçeleridir. Sadece okulda oyun oynayabilen çocuk evde ise pasiftir.

Türkiye’de 1973 yılında çıkan Milli Eğitim Temel Kanunu’ndaki zorunlu sekiz yıllık eğitim, 1997-98 öğretim yılında uygulamaya koyularak zorunlu eğitim sekiz yıl olarak belirlenmesi çocuğun gelişimi ve beden eğitimi öğretmeni ile tanışması açısından ülkemizde çıkartılan en önemli kanunlardan birisi olarak ele alınabilir. Zorunlu eğitimin sekiz yıl olmasındaki amaç, bireyin çevre ve yaşamla uyumu, çağdaş, demokratik, laik bir toplum düzenine ayak uydurabilme, sorun çözmeye bilimsel tekniklerin kullanılabilmesi, bir üst kuruma geçişi gerçekleştirebilme, teknolojiye uyum sağlayabilme gibi amaçları gerçekleştirebilmektedir. Eğitim için amacı ve aracı insandır. Bir başka ifadeyle eğitime insan yaratma sanatı da diyebiliriz. Bu sanatı meydana getirebilmede genel eğitimin ayrılmaz bir parçası görülen beden eğitimi eğitim ile bir bütünlük teşkil eder. Bu nedenle amaçlarındaki paralellik nedeni ile de ayrılmazlıkları ortaya konulmaktadır.

Yavaş yaşam, başka bir deyişle hareketsiz yaşam, kişinin uygar dünyada mahkum olduğu en tehlikeli hastalıklardan biridir. İnsanlar uygarlığın kendilerine sağladığı rahatlıklara alışarak gün geçtikçe tembelleşmektedir. Kapalı kapılar ardında ve masalar başında saatler geçirdikten sonra hemen kapının önünden araçlara binmek, zaman darlığını bahane edilerek en yakın yerlere bile taşıt araçlarıyla gitmek, eve döndükten sonra yavaş bir yaşamı yeğleyerek saatlerce televizyonun başında hareketsiz oturmak, kahvelerde ve kafelerde dumanlı salonlarda vakit geçirmek, hafta sonlarında ise tatlı bir uyuşukluk havası içinde yine yavaş yaşamı sürdürmek, insanı bedensel olarak güçsüz ve yağlanmış bir külçe haline getirmekte ve tembelliğe itmektir [2]. Bu durumda insan, bedence az, akılcı çok çalışan biri konumuna gelmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Eskişehir il merkezinde yer alan ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin Beden Eğitimi Öğretimi Uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesine yöneliktir.

Belirlenen bu temel amaca bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt

aranmaya çalışılmıştır.

1) Beden eğitimi öğretmenleri, kişisel değişkenler açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?

2) Beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi dersinin verimliliği üzerinde rol oynayan etkenlere bakış açıları nelerdir?

3) Beden eğitimi öğretmenlerinin görevlerine ilişkin bakış açıları nedir?

4) Beden eğitimi öğretmenlerine göre, okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenlerine yaklaşımı nasıldır?

5. Beden eğitimi öğretmenlerine göre öğrencilerin ve velilerin beden eğitimi dersine bakış açıları nedir?

Bilindiği gibi eğitimin başarısı büyük ölçüde uygulanan eğitim öğretim programlarına bağlıdır. Bu arada unutulmaması gereken eğitim öğretim programlarının uygulanışı sırasında uygulama süreci, uygulamanın yapıldığı fiziki durum, araç ve gereç donanımı da büyük ölçüde önem kazanmaktadır. Doğal olarak bu gereksinimlere gerektiği ölçüde yer verildikçe eğitimin niteliği de artacaktır.

Yapılan araştırma, bugün uygulanmakta olan Beden Eğitimi Öğretim Programının işleyişi sırasında ortaya çıkan sorunları, doğrudan bu programın uygulayıcıları olan Beden Eğitimi öğretmenlerinin görüş ve önerileri doğrultusunda irdelemek, böylece ortaya çıkan sorunları dikkate alarak daha başarılı bir beden eğitimi ders uygulamasına olanak sağlamak amacı ile gerçekleştirilmiştir.

İstenen bilgilerin kazandırılmasında, bedeninin sağlıklı gelişmesinde rol oynayan beden eğitimi derslerinin okullarımızda önemli bir yeri vardır. Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için beden eğitimi dersinin etkili yapılması gerekmektedir.

1.1. Spora Genel Bakış

“Spor” olgusunun nasıl tanımlandığını öğrenmek için sözlük açanlar, bunun OF desport, ME. disport sözcüklerinin kısaltılması olduğunu “oyun, oyalanma, işten uzaklaşma” anlamına geldiğini bilirler [3]. Kökeni Latince olup, birbirinden ayırma, dağıtma anlamındadır. Bu kelime 17. y.y.dan itibaren çok kullanılmaya

başlanmış ve zamanla da ilk hecesini kaybetmiştir. Bunun sonucunda da “sport” halini almıştır. Fransızlar spor kelimesini zevk, eğlence “desporter, seporter” anlamında kullanmışlardır [4].

Spor sözcüğü geçmişten günümüze bütün dillerde farklılıklar göstererek gelmiştir. İlk zamanlar zevk alma, eğlence, neşelenme, dinlenme amaçlı yapılan her türlü faaliyetleri ifade ederdi. Günümüzde ise yarışma, kazanma, üstün başarı, performans elde etme çabası olan vücutsal faaliyetlerin tümü için sports kelimesi kullanılmaktadır.

Günümüz dünyasında spor; bireyi fizyolojik, psikolojik, sağlığını geliştiren sosyal davranışları düzenleyen zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren, biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur [4]. Bir başka deyişle spor; bireysel ve takım halinde gerçekleştirilen, kendine özel kuralları olan, çoğunlukla bir mücadeleye dayanan vücut ve akıl becerilerinin gelişmesini sağlayan, eğitici, eğlendirici, hoş zaman geçirici bir etkinlik olarak da ele alınabilmektedir.

Görüldüğü gibi günümüzde spor kavramında özündeki oyun ve oyalanmayla beraber yarışma, performans artışları ile bazı yeteneklerin geliştirilmesi ve bu yeteneklerin kullanılması özellikleri söz konusudur. Böyle olunca da spor, özel kuralları ile bedensel, kültürel alanda karşılaşmalara, mücadelelere olanak tanıyabilmektedir denebilir. Spor değişik biçimlerde tanımlanabildiğinden bir başka tanımda ise,

Sporun bir başka tanımını daha yapacak olursak

“Spor, insan ruhundaki mücadele ve başarı azminin, tabiat ve sosyal yapı ile karşılıklı ilişki kurmak suretiyle, sistemli ve adil, belirli kurallar içinde fizik, moral, toplumsal ve karakter kişiliğinin yarışmaya dönüşmesidir [5]” şeklinde ele alınmaktadır.

Günümüzde spor, bireylerin bedenlen, ruhen ve fikren gelişimini sağlayan bir bilim dalı olarak kabul edilmekte olup, uygulamada ikiye ayrılır [3].

- a. **Toplum Spor (Kitle Spor-Herkes İçin Spor):** Toplumun her yaş kesiminde yaygın olarak yapılan Beden Eğitimi ve Spor Faaliyetlerinin tümüne toplum veya kitle sporu denir.

b. Yarışma Sporu (Zirve Sporu): Yarışma sporu, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılır. Uluslararası sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin gelişmesinde, dostlukların ve barışın sağlanmasında, ülkenin tanıtımı ve propagandasının yapılmasında, önemli bir unsur olan yarışma sporu ulusların yeteneklerinin güç ve kuvvetlerinin, kültürlerinin bir göstergesidir.

Spor, dünyada konuşulan ve anlaşılması kolay, tüm ulusların kabul etmiş olduğu tek dildir. Bu özelliği ona evrensellik kimliğini kazandırmaktadır [6].

Sporun tanımlarından anlaşılacağı gibi spor sadece yarışma amacını gerçekleştirmek olarak algılanmaktadır. Sporsal etkinliklerden beklentiler ve beklentilerin ışığında sporun anlamını genelde yarışma etkinliği olarak algılayan anlayışlara karşı sporun değişik boyutlarını sergileyen anlayışlar da mevcuttur.

Spor, büyüme çağındaki çocuklar için sağlık, fiziksel gelişme iyi bir kişilik oluşması ve ruh sağlığı bakımından yararlı ve gereklidir. Spor, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden biri olarak kabul edilmekte ve çocukların da bu etkinlikten pay almaları zorunlu sayılmaktadır.

Çocuğun ergenlik öncesi ve sonrası düzenli olarak yaptığı sportif etkinlikler bir taraftan sağlıklı bir fizik yapının gelişmesine yardımcı olurken, diğer taraftan ruhsal ve sosyal gelişmeye katkıda bulunur. Spor çocuklarda karşılıklı yardımlaşma, birlikte çalışma, oyun düzenine uyma ve arkadaşlarıyla bir arada olma duygularının gelişmesini sağlar.

Büyümenin hızlı olduğu dönemlerde çocuğun bedeni çok değişken bir yapıya sahip olduğundan genç yaşlardaki fiziksel bozuklukları önlemede veya geciktirmede, spor önemli bir rol oynar. Yapılan araştırmalar, okul çağındaki çocuklara düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırıldığı takdirde, bunun ileriki yıllarda da devam edebildiğini göstermiştir. İleriki yaşlarda spor yapma alışkanlığını kazanmak zordur. Bu nedenle, sağlıklı olmanın en önemli koşullarından biri, spora erken yaşlarda başlamaktır. Çocukların spora başlamasında ve sporu sevdirmede ana-baba ve eğitim kurumlarına görevler düşer. Gelişmiş ülkelerin tümünde, eğitim-öğretim programlarında spora yeterli zaman ayrılır, eğitimin genel ve özel amaçlarının bir kısmı, beden eğitimi dersleriyle verilmeye çalışılır [7].

Paris yakınlarındaki Vanue kentinde yapılan ve bu bölgenin adıyla anılan bir araştırmada, bakolarya sınıfı öğrencileri iki gruba ayrılmış ve bir grup öğrencinin kuramsal ders saatleri azaltılırken diğerlerinin ders sayısı aynen korunmuştur. Ders saatleri azaltılan grupta, beden eğitimi ve spor saatleri artırılmış, öğrenciler çeşitli dallara ayrılarak spor yaptırılmıştır. Yıl sonunda yapılan değerlendirmede, eski programa göre eğitim yapan grupta başarı oranı %60 iken, spor saatleri arttırılan gruptaki başarı oranının %89'a yükseldiği görülmüştür [7].

Sportif oyunlara bir ekip üyesi olarak katılma zamanla o çocuklarda karşılıklı yardımlaşma, beraber çalışma, ekibin diğer elemanlarına ve oyunun düzenlerine saygı duyma hislerini geliştirir. Ekip halinde çalışma zamanla çocuğa böyle bir ortamda nasıl hareket edeceğini, gerek kendi hareketlerini gerek heyecanını nasıl kontrol edeceğini öğretir. Ekip halinde yapılan sporlar sayesinde insanlar ve gruplar arasındaki sosyal ilişki ve bağların kuvvetlendiğine, sosyal mesafelerin kısaldığına inanılır. Yapılan incelemeler spora düzenli katılan çocukların derslerinde daha başarılı olduklarını saptamıştır [8].

Sporun faydasını yalnızca derste başarıyı artırmaktan ibaret saymak yeterli değildir. Yakın bir gelecekte toplumda sorumluluk yüklenecek kişilerin yetiştirilmelerinde, iyi alışkanlıklar edinmelerinde, birlikte yaşama duygusunun geliştirilmesinde, erken yaşlardan itibaren spor yapılmasında da büyük önem taşımaktadır.

Çocukluk çağındaki hareketlilik, erişkin yaşlardaki yaş tarzının belirlenmesi yönünden önemlidir. Yeme, içme ve diğer günlük yaşam etkinliklerinde olduğu gibi, hareket alışkanlığı da çocukluk yaşlarında kazanılır ve bir yaşam biçimi olarak yerleşik hal alır [7].

Bütün bu açıklamalar ışığı altında unutulmaması gereken temel öge insandır. İnsan gücünün iyi gelişmesi, iyi bir eğitimi gerektirir. Bu bakımdan eğitim sistemlerinin, eğitim politikalarının, eğitim yöntemlerinin ulusların geleceği açısından önemi büyüktür [9].

Yüzyıllar boyunca okul, çocuklar ve gençler için bilginin kaynağı, onların ilgilerinin, tutumlarının ve görüşlerinin şekillendirildiği bir yerdi. Hemen her alanda meydana gelen hızla değişme ve gelişmeler toplumsal yapıyı etkilerken, insana

ilişkin bulguları artırmaktadır. İnsana ilişkin her türlü gelişme eğitime yansımak durumundadır.

Eğitimin bir parçası olan beden eğitimi alıştırmaları çocukluktan itibaren büyük bir önem taşımaktadır. Zira beden eğitimi ve insan yaşamı günümüz dünyasında tamamen içiçedir. Hangi yaşın insanı olursa olsun bilinçle yapılan bedensel aktiviteler kişinin, sağlıklı ve mutlu olmasını sağlar.

Çağımızın en sinsi ve tehlikeli hastalığı yavaş ve hareketsiz yaşantı kabul edilebilir. Yavaş ve hareketsiz bir yaşamda gencinden yaşlısına bir takım sıkıntılar, ruhsal sorunlar yaratabilmekte bunun sonucunda da hareketsiz bir yaşam alışkanlık haline dönüşebilmektedir.

Bu sebepledir ki beden eğitimi ve spor önem kazanmaktadır. Beden eğitimi, spor eğitiminin bir parçasıdır ve okul eğitim programında ders saatleri içerisinde ele alınan çalışmaların tümünü kapsamaktadır. Böylece değişen günümüz felsefesiyle “Spor Eğitimi” daha geniş bir anlamı olan kavram olarak ortaya çıkmaktadır [10].

Günümüzde spor pek çok ülkede beden eğitimin temel bir yöntemi olarak kullanılmakta ve beden eğitimi faaliyetlerinin büyük bir kısmı spora dönük gayelere hizmet etmektedir [11].

Hareket, insan bedeninin normal fonksiyonlarının devam ettirilmesinde, sağlıklı olmasında gerekli unsurlardan biridir. Uzun süre hareketsizlik öncelikle insan bedeninin hareket yeteneğini kaybetmesine ve organik çöküntüye neden olabilir. Böyle bir çöküntü ise kişinin başarılarını etkiler. Ancak, çocuktan başlayarak, 14-16 yaşlarına kadar gelişim döneminde dikkat edilmezse çeşitli duruş bozuklukları da ortaya çıkabilir. Bu nedenle çocuklukta başlayan beden eğitimi aktiviteleri büyük bir önem taşımaktadır.

Beden eğitimi Milli Eğitim temel ilkelerine uygun olarak, kişinin beden-ruh-fikir gelişimini sağlamak olarak tanımlanmaktadır [12].

İnsanın toplum kurallarına uyarak yaşamayı öğrenebilmesi, birbirleriyle olan ilişkilerinin sağlıklı olabilmesi, insan haklarına saygılı, dürüst olabilmesi, yardım sever olabilmesi, beden, ruhen ve fikren sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır. Bu sebeple beden eğitimi tek yönlü gelişimi kabul etmemektedir. Beden, ruh ve fikir eğitimi genel eğitimin tamamlayıcısıdır.

Bir başka ifadeyle, beden eğitimi pedagojik bir disiplin, bir bilim ve sanat olup, eğitim biliminde olduğu gibi insanın davranış ve alışkanlıklarına yönelmiştir diyebiliriz [13].

Üniversiteler dahil tüm eğitim kurumlarımızda beden eğitimi ve spor alanında çağdaş anlayışa uygun bir gelişme sağlayabilmek için uygulamaya ilköğretim okullarımızdan başlanması gerekliliği bir zorunluluk olarak düşünülebilir.

Beden eğitimi ve spor insanın beden, ruh yapısını geliştirmek ve iradeyi güçlendirmenin gurup çalışmalarını kolaylaştırma, karşılıklı dayanışmayı sağlamak, kendine güveni yaratmanın yanısıra, kişinin toplum üyeliğini kazanması olan sosyalleşmesinde ve sosyal hayata uyumlarını sağlamak açısından önem taşır.

Dikkatlice bakıldığında beden eğitimi ve spor gelir seviyesinin yüksek olduğu sosyal ve ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerde geri kalmış ülkelere nazaran daha yaygın olduğu ve daha ileri bir seviye gösterdiği gözlemlenebilir.

Bütün bu açıklamaların ışığı altında beden eğitiminin amaçlarını üç ana ilkede inceleyebiliriz [14].

1 .Kişisel yönden: Kişiyi bedensel, ruhsal, toplumsal yönden sağlıklı yetiştirmek, güzel estetik vücut kazandırmak; her türlü kazaya karşı korunma ve ilk yardımı öğretmek; kültürel estetik ve duyarlılıkla birlikte boş zamanları değerlendirmeyi öğretmek.

2 .Toplumsal yönden: Her durum için vatandaşlık niteliklerini geliştirmek; toplumsal sorumluluk kazandırmak, liderlik niteliklerini geliştirmek, her tür yasa ve kurallara uymayı öğretmek, sıra ve hak kavramlarını geliştirmek.

3 .Ekonomik yararlılık: Tüm yaşamı süresince yapıcı, yaratıcı olmasını, her tür sorumluluk duygularının geliştirilmesi ve milli enerji kaynaklarını iyi kullanmak ve korumayı öğretmek.

İlköğretimin ilk üç sınıfı çocuğa öğrenmenin alışkanlıklarını, ileriki sınıflarda gerekli olacak becerileri vermektedir. İlköğretim, çocuğa çeşitli davranışlar kazanmasına yardımcı olabilmelidir. İlköğretimde çocuk öğretmen ve ailenin işbirliği ile evde, sokakta, oyun alanında, okulda, sınıfta edineceği fizyolojik ve ruhsal alışkanlıklar, davranışlar çocuğun geleceği için fiziksel ve ruhsal sağlığı için

çok önem taşımaktadır. Bilindiği gibi 6-12 yaş grubu çocuğu kendinin zayıf-eksik ve kuvvetli yanlarını görmeye başladığı bir yaş grubudur. Bu yaş grubundaki çocuklar bulunduğu gruba kabul edilmek ve başarılı olmak arzusunda.

Beden eğitimi çalışmaları sırasında çocuğa başarı hissini tattırmak, onun kendine güven hissini artırır. Eğer çocuk, öğretmen, aile ilişkileri de uyumlu ise çocuktaki güven hissi, kendini ifade edişi ve kendine sosyal bir çevre hazırlaması kolay olur. Çocuk etrafındaki insanların sevgisini, güvenini hissettiği takdirde kendisine sunulan bütün olumlu eğitimlere olumlu tepki gösterir. Mutlu ve neşeli olur. Bu yaşlardaki çocuklarda beden eğitimi ve sporun büyük etkileri görülebilmektedir. Özellikle de spor çocuğun bedensel ve ruhsal gelişimine yardımcı bir etkidir. Bu nedenle de bedenine uygun çalışmalar seçilip yaptırılmalı ve uygun olmayan dallarda özendirilmemelidir. Beden eğitimi ve spor çocuğun ister istemez katlanmak zorunda kaldığı bir iş değil, yalnızca bir oyun bir eğlence olarak düşünülmesi ve fiziksel gelişmeye uyum sağlayacak şekilde yönlendirilmelidir. Zorlama ve sıkboğaz etmelerin bulunduğu yerde ne fiziksel ne de ruhsal sağlıktan söz edilebilir.

Beden eğitimi ve spordan beklenen amaç zamanla çocuğun bağımsız bir yetişkin haline gelebilmesidir. Çocukların gerek zekâlarına, gerek vücutlarını uyaran her türlü faaliyet eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak görülmelidir.

Çocuğun olanakları, durumu ne olursa olsun ana-babanın ve beden eğitimi öğretmenin görevi; çocuğu olaylar karşısında ezilmeyip mücadele edebilecek, gerektiğinde kurallara uyabilen, başkalarının haklarına saygı gösteren, kendine öz güveni olan bir birey olarak yetiştirmek ve eğitmektir.

1.1.1. Spor Yaşam İlişkisi

İnsan bedeni yakından incelendiğinde özel yetenekleri olan mükemmel bir varlık olduğu görülür. Bilindiği gibi, büyümenin en hızlı olduğu çocukluk devresinde insan vücudu en fazla değişken yapıya sahiptir. Bu devre aynı zamanda, insan vücudunun zararlı çevresel etkenler hatalı ve yetersiz beslenme, hastalıklar, kötü sosyo-psikolojik etkenler ve yetersiz fiziksel etkinliklerdir. Bu etkenler bir

arada olduğu zaman, büyüme ve gelişme yeteri kadar olmamakta ve kişi genetik olarak sahip olduğu fizik yapıya ulaşmamaktadır.

Bunun sonucu olarak, kişi yetişkin çağa geldiği zaman daha kısa boya, daha kötü bir solunum ve dolaşım vb. sistemlere sahip olabilmektedir [15].

Çocukların büyümesinin, genelde kalıtsal özelliklerine, biyolojik saate, beslenme ve ortam gibi dış etkenlere bağlı olmakla birlikte biraz da fiziksel aktiviteye göre değişim gösterdiği bulunmuştur. Hiç spora katılmayan çocukların kas yapılarının az geliştiği, boylarının biraz daha kısa, aşırı ya da yetersiz beslenme nedeniyle şişman ya da zayıf bir vücut yapısına sahip oldukları, algılama-öğrenme yeteneklerinin yavaş olduğunu söylenmektedir [16].

Amerika'da çocukların büyük bir kısmının fiziksel uygunluk düzeylerinin düşük olduğu, bunun nedenlerinden birisi çocukların apartmanlarda ev içi oyunlar oynayarak ya da televizyon seyrederek vakit geçirmelerinin daha az tehlikeli olması nedeniyle sedanter bir yaşam biçimi sürdürmeleridir. Halbuki çocukların sağlıklı gelişmeleri düzenli bedensel etkinlik içinde olmalarına bağlıdır. Doğumda beden ağırlığının yaklaşık % 11'i yağdır. Altı aylık dönem sonunda bebeğin yağ içeriği toplam beden ağırlığının % 26'sına ulaşır. Bir yaşında % 23 olan yağ oranı 10 yaşına doğru azalma gösterir. Yağ oranı ergenlik dönemi ile birlikte kızlarda artma erkeklerde ise azalma eğilimi gösterir [17].

Her bir yağ hücresi, doğumdan ölüme kadar her yaşta artma yeteneğine sahiptir. Yağ hücrelerinin sayısı, yaşamın ilk zamanlarında sabitleşmeye başlar. Böylece yaşamın ilk yıllarında düşük yağ içeriğini korumanın önemli olduğu düşünülür. Bu şekilde toplam yağ hücresi sayısı en aza indirilerek yetişkin dönemdeki şişmanlık olasılığı büyük ölçüde azaltılabilir [18].

Son araştırma bulguları, yağ hücrelerinin yaşam boyunca sayıca artmaya devam edebileceğini göstermektedir. Bedendeki yağ miktarı artarken genelde yağ hücresi kritik düzeye doğru giderek genişlemektedir. Bu yüzden yaşam boyu egzersiz alışkanlıkları ve iyi bir diyet sürdürmek önemlidir. Büyüme ve yaşlanma ile yağın birikme derecesi, kalıtımın yanısıra tamamiyle diyet ve egzersiz alışkanlığına dayalıdır. Kalıtım değiştirilemezken diyet ve egzersiz ile yağ deposunun artışı ya da azalması kontrol edilebilir. Yağ düzeyi artığından dolayı performans azalma eğilimi

gösterir [18].

Bedensel açıdan pasif çocukların, aktif çocuklara nazaran aerobik kapasitelerinin düşük olması doğaldır [18].

Bugün çocukların içinde yetiştiği çevre öyle karmaşık ve tehlikelidir ki, büyük miktarda algısal ve motorsal bilgi sunan eşyalardan uzak durmaları ya da dokunmamaları ile ilgili olarak sürekli uyarılırlar. Büyük şehirlerde apartman dairelerinde yetiştirilen çocuklar, nadiren doğal ortamlarda bulunurlar dereden atlama, çitlerin üzerinde yürüme, ağaca tırmanma gibi deneyimlerden yoksun kalırlar. Böylece, günlük yaşam deneyimlerinin bir parçası olan bir çok deneyimi kaçırlar. Bu hareket deneyimlerinin eksikliğinin algısal gelişimi engelleyici bir durum olduğu düşünülmektedir.

Doğal olarak yaşanmayan bu deneyimlere, beden eğitimi programları içinde yer verilerek çocukların gerekli becerileri kazanması için uygun ortamlar hazırlanmalıdır. Beden eğitimi programları, çocukların algısal motor becerilerin gelişimine katkıda bulunacak ve okul başarısının ön gereklerinden olan, bir çok temel hazıroluşluk becerisini geliştirmeye yardım edecektir [19].

1.2. Eğitim

Eğitim, çocuğun okul yaşamı boyunca kazanmış olduğu tecrübelerin tümüdür diyebiliriz. Eğitim kurumu olan okul demokratik yaşam düzenine oturtulmuş gerçek bir topluluk olmalıdır. Okul çocuğun kişiliğine saygılı, büyüme, gelişme ve öğrenme ilkelerine dayalı bir kurum olabilmelidir.

Eğitim denildiğinde, çocuğun; sevgi, güven, teşvik, anlayış, mutluluk, övgü, kendini gerçekleştirme gibi kavramlar açısından rahatça rastladığı bir ortam akla gelmelidir.

Eğitim, insanın çevresinde olan değişimleri karşılayabilecek nitelikte insana yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür [1].

Bir başka tanımda eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci şeklinde ifade edilmektedir [20]. Bireylerin davranışlarındaki değişiklikler de toplumu etkilemektedir. Bu da toplumların değişme süreci olarak isimlendirilmektedir ve bu değişme sürecinde

ekonomik, siyasal, toplumsal, yönetsel değişimler söz konusu olmaktadır.

Eğitim, bireyde davranış değiştirme, geliştirme ve uyum gibi dayanışma halinde bulunan amaçları gerçekleştirirken, genel olarak, aşağıda verilen ayrıntılı amaçlardan hareket eder [21].

1. Eğitim, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım eder; eğitim yoluyla kendini gerçekleştiren birey;

- Öğrenme ve araştırma isteği duyar
- Türk dilini etkinlikle konuşur
- Türk dilinde yazılanları etkinlikle okur
- Türk dilinde etkinlikle yazar
- Sayma ve hesaplaşmayı öğrenmiştir
- İşittiğini duyar ve baktığını görür
- Sağlık ve hastalık hakkında temel bilgiye sahiptir
- Kendisinin ve çevresindekilerin sağlığını korur
- Spor ve boş zaman uğraşlarına katılır ve seyreder
- Entellektüel ilgiler geliştirir
- Güzel şeyleri takdir eder
- Kendi yaşamına yön verebilir.

2. Eğitim bireyin insan ilişkilerini geliştirmesine yardım eder. Bunu geliştiren birey

- İnsanlığa saygı duymayı öğrenir
- Dostluğa önem verir; samimi ve zengin bir sosyal yaşamı vardır
- Başkaları ile oyunda ve çalışmada etkin işbirliği geliştirir.
- Sosyal davranışlarında naziktir
- Bir sosyal kurum olan aileyi sayar ve ailede kendine düşeni yerine getirir

3. Eğitim bireyin ekonomik etkinliğini geliştirir. Bunu geliştiren birey:

- Çalışmaktan haz duyar, iyi bir üreticidir
- Çeşitli iş ve meslekler hakkında bilgi edinmiştir
- Mesleğini seçmede isabetlidir

- Mesleğinde başarılıdır
- Yaptığı işin toplumsal değerinin bilincindedir
- Kendi gelir ve harcamalarını düzenler
- Harcamalarında akıllıdır
- İyi bir tüketicidir

4. Eğitim bireyin vatandaşlık sorumluluğunu geliştirir. Bu sorumluluğu geliştiren birey

- Sosyal adalet konusunda duyarlıdır
- Yetersiz koşullar düzeltilecek yönde hareket eder
- Sosyal yapı ve sosyal süreçler konusunda anlayış geliştirmiştir
- Propagandaya karşı eleştireci düşünme yeteneği geliştirmiştir
- Hoşgörülüdür; samimi düşünce ve fikir ayrılıklarına karşı saygılıdır
- Ulusal kaynakları korur
- Bilimin, insan mutluluğunu sağlama yönünden gelişmesi gereğini bilir
- Dünyadaki gelişmeleri dikkatle izler
- Kanunlara karşı saygılıdır
- Ekonomik görüşe sahiptir
- Vatandaşlık görevlerini bilir ve yapar
- Demokratik ideallere bağlıdır

Bu amaçlar, eğitim gören bireylerin geliştirmesi beklenen davranışları işaret etmektedir. Ana okulundan yüksek öğrenim sonuna kadar bu davranışlar farklı düzeylerde aşama aşama kazanılacaktır. Kademe yükseldikçe, davranışlardaki etkinliğin de artması beklenmelidir.

Her öğretim aşamasında, bu amaçların, o düzey için gereken somutlukla ele alınması gerekmektedir. Bu genel amaçlar ilk öğretim düzeyinde ne ölçüde gerçekleşmelidir? İlköğretimi bitiren bir çocukta, örneğin, vatandaşlık sorumluluğu açısından ne gibi davranışlar gelişmelidir? Orta öğretimi bitiren bir çocukta davranışsal beklentilerimiz ne olacaktır? Bu ve benzeri soruları cevaplamak üzere her bir eğitim kademesi için, birbiri ile ilişkili olarak amaçlar geliştirilir. Bu amaçların kuşkusuz, eğitim kademesi ile olduğu kadar okul tipi ile de bağlantılı olması doğal bir beklentidir; zira belli bir okulun toplumsal işlevi, toplumun o

okuldan beklentileri, o okulun amaçlarını yansıtacaktır.

Eğitim etkinliğinde, toplumsal koşullar ile bu koşulları geliştirmesi söz konusu olan birey hakkında bilimsel geçerliği olan bilgiyi, öğrenme-öğretme sistemine uygulayacak kavramların ve becerilerin saptanması ve geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğitim süreci çok boyutlu ve karmaşıktır. Bu sürecin genel özelliklerini sıralamakla bu konuda yapılan ve yapılacak olan bilimsel çalışmaların çerçevesi hakkında anlayış geliştirmeye çalışacağız.

Eğitim süreci

- Kapsamlıdır
- Çok boyutludur
- Sürekli
- Dinamiktir
- Bilimsel araştırma ve bulgulardan kaynaklanır
- Ulusaldır; uluslararası araştırmaları inceler ve yararlanır
- Yaşantılarla doğrudan ilgilidir
- İnsana özgüdür
- Amaca yöneliktir
- Olumluya dönüktür
- Bütünleyicidir
- Zaman yönünden sınırsızdır
- Mekan yönünden geniştir, her yerde oluşur
- Ulusal kalkınma ile doğrudan ilgilidir
- Kültürü oluşturur, geliştirir ve kültürden etkilenir
- Bir uyum sürecidir [21].

Sonuç olarak eğitim, etkileşim halinde olan kuvvetlerin ürünüdür. İnsan fiziolojisinde organların dayanışma ve etkileşimi nasıl bünyeyi etkiliyorsa, bu kuvvetlerde eğitimi etkiler. Bu nedenle de, nasıl organizmanın alt sistemleri, tıpta ayrı ayrı derinleşme alanları olarak ele alınıyorsa, eğitim bilminde de bu etkileşen kuvvetler birer derinleşme alanı oluştururlar. Eğitim alanında çalışan bilim adamları, felsefe, tarih, psikoloji, sosyoloji, kültürel antropoloji, ekonomi, politika vb. alanlarla eğitimin etkileşimini araştırırlar.

Bu araştırma sonuçları, ideal eğitim, eğitim programlarına yansır. Birey ne kadar yetenekli olursa olsun, başarısı, eğitim programında yer alan amaçları gerçekleştirmesine bağlıdır. Şayet yukarıda saydığımız etkileşim alanları eğitim programlarına yansımamışsa, bireyin okul başarısı ile yaşamdaki başarı şansı arasındaki boşluk büyüyecektir [21].

Eğitimin amaçları hangi düzeyde saptanırsa saptansın bu amaçların gerçekleşmesinde beden eğitiminin kaynaştırıcı rolü vardır. İstenen davranış değişikliklerinin oluşturulabilmesi zihinsel gelişim kadar, motor gelişimi de zorunlu kılmaktadır. Hatta zihinsel gelişimin sağlıklı olması ancak sağlıklı motor gelişimle mümkün olmaktadır.

Türk eğitim sistemi 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre örgün veya yaygın olmak üzere iki başlıkta ele alınmaktadır. Örgün eğitim okulöncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretim olmak üzere dört kademe incelenmektedir. Çocukların davranış şekillenmesi, temel vatandaşlık bilgilerini kazanması, ilköğretim düzeyinde büyük ölçüde gerçekleşmektedir. Bu bakımdan araştırmada ilköğretim düzeyi ele alınmıştır. İlköğretim özellikleri açıklanmadan önce Türk Milli Eğitiminin temel amaçlarının incelenmesinde yarar görülmektedir.

1.2.1. Türk Milli Eğitimin Amaçları

Genel Amaçlar

Türk Milli Eğitimin genel amacı [22], Türk milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesi bulunan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar

olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
3. İlgı, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.
4. Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktadır [22].

Türk milli eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tesbit edilir [22].

1.2.2. Türk Milli Eğitimin Temel İlkeleri

1 .Genellik ve Eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanımaz.

2 .Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları: Milli Eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

3 .Yöneltilme: Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yönelterek yerleştirilirler

Milli Eğitim sistemi, her bakımdan bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metodlarından yararlanır.

4 .Eğitim Hakkı: İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

5 .Fırsat ve İmkan Eşitliği: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır. Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

6 .Süreklilik: Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

7 .Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği: Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulamasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır.

Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmasından kendimize has şekli ve evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir. Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir, çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Milli Eğitim Başkanlığı'nca gereken tedbirler alınır.

8 .Demokrasi Eğitimi: Güçlü ve istikrarlı, hür demokratik bir toplum düzenin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla, sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında

öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiç bir şekilde meydan verilmez.

9. Laiklik: Türk Milli Eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim, lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

10. Bilimsellik: Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metodlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir. Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması, bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır. Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

11. Planlılık: Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim-insangücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir. Mesleklerin kademeleri ve her kademenin ünvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tesbit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir. Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tesbit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

12. Karma Eğitim: Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

13. Okul ile Ailenin İşbirliği: Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu maksatla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve

işleyişleri Milli Eğitim Bakanlığı'nca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Okul aile birliklerinin işleyişleri Milli Eğitim Bakanlığı'nca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

14. Her Yerde Eğitim: Milli Eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çerçevede, işyerlerinde her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Milli Eğitimin amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir.

1.3 İlköğretim

Anayasa ve Milli Eğitim Temel Kanunu Türkiye'de eğitim haklarını desteklemektedir. Milli Eğitim Temel Kanunu ile ilköğretim okullarında zorunlu eğitim sekiz yıl olarak belirlenmiştir. 1973 yılında çıkan Milli Eğitim Temel Kanunu'ndaki zorunlu sekiz yıllık eğitim ancak 1997-1998 öğretim yılında uygulamaya konulabilmiştir. Zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasındaki temel hedef ise, bilgi çağının gereklerini yerine getirebilmek için yaratıcı, problem çözebilen, gerekli bilgilere ulaşabilen, yüksek teknolojiyi kullanabilen uyumlu, geniş düşünebilen, bilimsel düşünebilen, sağlıklı, kişiliğini tamamlayabilmiş, sosyal gelişimini sağlamış bireyler yetiştirebilmektir. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görevi de yukarıda belirtilen davranış ve becerilerin kazanılması için gerekli ortam ve yardımı ilköğretim içerisinde sağlayabilmektir.

Çağdaş yaşamdaki sürekli değişim ve gelişmeler dünyada eğitime olan gereksinimi de artırmaktadır. Bu nedenler doğrultusunda bu dünya ülkelerinde eğitim en önemli unsur olmakta ve eğitim sistemleri bu gelişmeler doğrultusunda değişim ve gelişme göstermektedir. Bu sebeptendir ki eğitim karmaşık ve sorumluluk getiren bir oluşum olmaktadır.

İlköğretim; eğitim oluşumunun gerçekleşmesinden sorumlu, toplumun temel bir eğitim kurumudur. İlköğretimlerde eğitim bireyin temel haklarına, tüm kişiliğine ve kişi-toplum ilişkilerine dayanmaktadır. İlköğretim sorumlu ve yükümlü bulunduğu temel eğitim kişinin Anayasal, doğal ve vazgeçilmez hakkıdır.

Anayasa'ya dayanarak eğitim haklarını destekleyen Milli Eğitim Temel Kanunu'nun yedinci maddesine göre "Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır" [23].

Türk eğitim sisteminin başlangıcı olan ilköğretim ülkenin kalkınması ve bilgi çağının yakalanması açısından önem taşımaktadır. Türkiye'deki ekonomik yetersizlik ve fiziksel olanaksızlıklara rağmen sekiz yıllık zorunlu eğitimin hayata geçirilmesi kuşkusuz büyük önem taşımaktadır. Bütün bu olanaksızlıklar açısından bakıldığında eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin çok uğraş vermeleri gerekliliği ortaya çıkmaktadır. İlköğretimdeki eğitimin amaçlarına ulaşabilmek için öğretmenler, okul yöneticileri ve okul ortamı büyük önem taşımaktadır.

5.1.1961 gün ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun birinci maddesi "Temel Eğitim" kavramı ilk kez yasal bir kavram olarak içermiştir. Ancak bu kavram 1973 yılında yasallaşmıştır [24]. 1973 yılında yasallaşan 'Temel Eğitim' terimi 16.06.1983 tarih ve 2842 Sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 'İlköğretim' şeklinde değiştirilmiştir. Aynı kanunun 8. maddesinde "İlköğretim kurumları beş yıllık ile üç yıllık ortaokuldan meydana gelir. İlkokulun son sınıfı bitirildiğinde ilkokul, ortaokulun son sınıfı bitirildiğinde ortaokul diploması verilir" denilmektedir [25].

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda "İlköğretim 7-14 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar" [26] denilmektedir. 16.08.1997 tarihinde kabul edilen İlköğretim ve Eğitim Kanununun 9. Maddesinin 1 fıkrası "İlköğretim kurumları 8 yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir. 4. Madde de İlköğretimin son ders yılının 2. yarısında öğrencilere, ortaöğretimle devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır." denilmektedir [27].

1.3.1. Beden Eğitiminin İlköğretimdeki Rolü

Beden eğitimi “etkinlik” demektir. Beden eğitiminde “beden” bir araç olup amaç tüm kişiliğin eğitimidir. Beden eğitimi; etkinlikler yoluyla bireyin büyüme, gelişim ve davranışlarını sağlayan en güçlü eğitim alanı olarak ifade edilebilir.

Demokratik bir toplumda eğitim nasıl temel bir hak ise oyun da aynı eşitlikte doğal ve içgüdüsel bir haktır denilebilir. Bugün Türkiye’de sekiz yıllık zorunlu eğitim sorunlarımızdan en önemlilerinden biri çocuğun ilköğretimde oynama özgürlüğünü elde edememesidir. Çocuk, her yerde, her yaşta, her ekonomik düzeyde bütünüyle korunması gereken bir toplumsal varlıktır. Çocuklar, bir toplumun geleceğinin sahibi ve yarının yöneticileri olacakları için korunmalı ve en iyi biçimde yetiştirilmelidirler. Kuşkusuz çocuğun korunma ve yetiştirilme sorumluluğu, birinci derecede onu dünyaya getiren anne ve babanıdır. Ancak anne ve baba bu görevlerini toplumdan soyut olarak gerçekleştiremezler. Bu nedenle temelde çocukların yetiştirilmesi sorumluluğu topluma da aittir. Gerekli hizmetler ailelerin yararına sunulmadıkça aileler bu temel görevlerinde başarı sağlayamazlar.

Hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz. Üretim biçimlerindeki değişmelere bağlı olarak oluşan kentleşme, sanayileşme olguları toplumsal yapıyı diğer bir ifadeyle, insanlar arası ilişkiler ağını çok farklı biçimlerde etkiliyor, değiştiriyor. Tıpkı organizmada olduğu gibi eski hücreler hayatini kaybediyor. Yıpranan her şeyin yerini günün koşullarına cevap verecek nitelikte yenileri alıyor. En küçük toplum birimi olan ailede de bir takım köklü değişmeler oluyor. Geleneksel büyük ailenin yerini çağdaş çekirdek aile alıyor. Geleneksel ailenin üretim, eğitim, koruyuculuk ve boş zamanları değerlendirme görevleri ailenin dışında etkinlik kazanan bürokratik örgütler ve ticari kuruluşlarca gerçekleştirilmeye çalışılıyor [2].

Çocuğa götürülecek hizmetlerle geleceğın kuşaklarına yatırım yapmak, bugünün sorunlarına uzun vadeli köklü çözümler getirecektir.

Çocuğun korunması, hakları, öğrenim zorunluluğu, yetiştirilmesiyle ilgili pedagojik ve psikolojik önlemler söz konusu olmaktadır. Burada da ilköğretim devreye girmektedir.

Eğitimcilere düşen temel sorumluluk gelişimin en önemli süresi olan ilköğretim yaşamında çocuğun oyun ve boş, zaman özgürlük ve olanaklarına kavuşturulmasıdır.

Yalnız beden eğitimi ile bireyin fiziksel ruhsal ve toplumsal davranış gelişimlerine katkıda bulunulabilir. Hareket bireyin doğasında vardır. Motorsal becerilerin gelişimi bireyin zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimi ile ilgilidir. Bu özellikler birbirinden bağımsız olarak gelişemezler. Becerilerin geliştirilmesi beden eğitimi programlarının temelini oluşturur.

Öğrencilerde kendilerine güven, kendini kontrol edebilme, çabuk karar verme ve uygun zamanda uygulayabilme, başkaları ile işbirliğine girebilme, dikkat, cesaret, disiplin, başkalarının haklarına saygı duyabilen, çalışma zevki olan, doğruluk, düzenli olmak, kurallara saygı göstermek ve uymak gibi kişisel ve toplumsal alışkanlıkları geliştirmek beden eğitimi ile sağlanabilmektedir.

Demokratik toplumların eğitim anlayışının başında bireylerin düşüncelerini, beklentilerini özgürce ifade edebilecekleri ortamın yaratılması temel ilke olarak yer almaktadır. Görüldüğü gibi sadece sıkı eğitimden sorumlu bir öğretim ve eğitim sistemi artık geçerli değildir. Çünkü birey, bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bireye zihinsel yönden yapılan tek yönlü eğitim yeterli değildir. Bireyin fiziksel ve ruhsal yönden de eğitime gereksinmesi vardır [28].

İlköğretim okullarında okumakta olan çocukların fiziksel eğitime gereksinimleri kaçınılmazdır. Çünkü 7-14 yaş grubu çocuklarında gelişim hızlıdır. Bu süreç içerisinde gerçekleştirilen fiziksel etkinlikler gelişim üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Amerikan İnsan Hakları ve Sağlık Servisi 1985'te yayınladığı raporda fiziksel eğitimden geçen çocukların kalp sağlığının etkinlikte bulunmayan çocuklara göre daha iyi olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte beden eğitimi ile iskelet sistemi düzgün bir gelişim göstermekte ve kemik direncini artırmaktadır [29].

İlköğretim çocuğu hareket organlarını dilediğince kullanma yeteneği kazanma bakımından doğal olarak isteklidir. Bu yapılmadığından başaramazsa zekanın ürünü alınamayacak alamayacak ve dışı vurulamayacaktır [30].

Eğitsel araştırmalar insanın 3-14 yaşları arasında maksimum öğrenme ve yaratıcılık kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir [31].

Beden eğitimi öğretimi çocuklarda duygusal ve sosyal gelişim içinde önemli bir öğe olarak eğitim programları içerisinde yer almıştır. Beden eğitimi, sosyal ve ekonomik kalkınma süreci içinde bir gerekliliktir. Beden eğitimi iradeyi güçlendirmek, bireyin kendine olan güven duygusu ve kişiliğin gelişip olgunlaşmasını sağlar. Ayrıca bireyin gizli yeteneklerini ve yaratıcı yönünü harekete geçirerek fiziksel gelişimi yanısıra ruhsal ve sosyal gelişmesini de olumlu bir şekilde etkiler [32].

Beden eğitiminde temel sorun, genel amaçların belirli etkinliklere dayalı kesin ders amaçları olarak saptanmış olmasıdır. Soyut ve genel anlamdaki genel amaçları somut, kesin ölçülüp değerlendirilebilen ders amaçları haline getirmek ve bu amaçları planlı bir öğretim ve etkinliğe dayanak oluşturmak beden eğitimi öğretmenlerinin temel sorumluluğuna girmektedir. Çünkü beden eğitiminde öğrenme temel oluşumdur. Öğrenme kişinin, bilgi, davranış, alışkanlık, beceri, sağlık ve yaşamında olumlu değişiklikler ortaya koymadıkça geçerli olamamaktadır.

Beden eğitimi etkinliklerine katılma, bireyin fiziksel olduğu kadar benlik gelişimine de katkıda bulunur. Benlik genelde, “bireyin ne olduğu, ne olmak istediği ve çevresine nasıl tanındığı konularındaki bilinçliliği” olarak tanımlanabilir. Birey bu bilince kendini başkaları ile karşılaştırarak ulaşır. Çocuk, diğer çocuklarla oynamaya başladığında kendisinin zayıf ve güçlü yönlerini anlamaya başlar. Oyunlar sırasında kendisi ile başkalarını karşılaştırır, yeterlilik ve yetersizliklerini farkeder. Fiziksel özellikleri nedeniyle akranları tarafından kabul ya da reddedilir. Diğer yandan; kendini, kendi gözüyle görüşü ile kendisine ilişkin başkalarının görüşlerini karşılaştırır. Bu nedenle bireyin kendisini fiziksel olarak geliştirmesi yalnızca kendisi için değil, aynı zamanda fiziği ve fiziksel becerilerinin toplumsal imajı üzerindeki etkileri nedeniyle önemlidir [33].

İlköğretimde beden eğitimi önemli bir yer almaktadır. Çünkü belli bir yaştan önce kazanılmayan hareket, beceriler ve spor yapma alışkanlıklarının sonradan kazanılması oldukça güç olmaktadır.

1.3.2. Beden Eğitimi Öğretmeni

İlköğretim okullarında beden eğitimi dersleri beden eğitimi öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak İlköğretimin 1.Kademesinde beden eğitimi dersleri genellikle sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Beden eğitimi dersi ile çocuklara yaşam boyu beden eğitimi aktivitelerine katılımlarını sağlamak, hareket bilgisi ile ilgili tutum ve becerileri kazandırmak hedeflenmektedir. Beden eğitimi derslerinde yaşanan deneyim ve heyecanlar çocuğun yaşam biçiminin gerekli bir parçası olarak yer alır. Bu sebeple beden eğitimi öğretmeni ilköğretim düzeyinde, öğrencilerin çeşitli temel hareketleri yeterli ve etkili bir şekilde uygulamalarını hedeflerler.

Beden eğitimi öğretmeni, yeni becerilerin çocukların öğrenme düzeylerine uygun seçmek durumundadır. Beden eğitimi ders saati içinde yapılacak uygulamalar önceden iyice planlanmaktadır. Bu planlamada çocukların gelişim düzeyi, ilgi ve gereksinimleri, çevresel koşullar temel alınmaktadır. Beden eğitimi derslerinde uygun eğitimsel yaklaşımlarla yarışmalara yer verilmesi çocuğun daha sonraki yaşama hazırlanmasını sağlamaktadır.

Özellikle çocuklar eğitimlerindeki en büyük ilerlemeyi hoşlandığı ortamlarda, sevdiği etkinliklerde ve yine sevdiği-hoşlandığı kişilerle gerçekleştirmektedir. Beden eğitimi, çocukların isteyerek, severek ve gönüllü olarak katıldığı bir etkinliktir. Bu bakımdan beden eğitimi etkinlikleri çocukların eğitimi için en güçlü fırsatlara sahip bulunmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında da beden eğitimi öğretmeni kişilik, liderlik ve alan bilgi birikimi açısından önemli bir unsur olmaktadır. Beden eğitimi öğretmeninun unutmaması gereken şey, nerede bulunduğu değil, hangi yönde ilerlemesi gerektiğini bilmesidir. Bir beden eğitimi öğretmeni herşeyden önce kendisi ile barışık olmalı, kendisine hedefler koyarak çalışmalarına devam edebilmelidir. İlköğretim okullarında öğrencilerin yakın iletişim kurabildiği en fazla sevilen beden eğitimi öğretmenlerinin davranışları da büyük önem kazanmaktadır. Beden eğitimi öğretmeni Türkçe'yi iyi kullanma becerisine, yetenek ve becerilerini enerjik

kullanabilme, iletişim kurma becerisine, çocukları sevmesine ve sabırlı olma gibi niteliğe sahip olabilmesinin soğukkanlı yanısıra alan bilgisine hakim bir özellikler grubuna sahip olmalıdır.

Beden eğitimi öğretmenin sadece kendi alanıyla ilgili teknik ve becerilerde ustalık sahibi olması yeterli olmamaktadır. Beden eğitimi öğretmeni aynı zamanda bu becerilerin çocuklara nasıl aktarılması gerektiğini de bilmelidirler. Başarılı beden eğitimi öğretmeni öğrencilere sadece pozitif beceriler kazandırmamalı, aynı zamanda toplumda başarıyla yaşamak için gerekli bilgi ve davranışları ile örnek olabilmelidir. Beden eğitimi öğretmeni öğretme becerilerine, bir fizyoloğun çalışma deneyimine ve iş idarecisinin yönetim liderliğine ve bir psikoloğun öğüt verme yeteneğine sahip olabilmelidir [34].

Beden eğitimi öğretmeni bütün bu sahip olması gereken niteliklerin yanısıra okulun varolan olanaklarını en iyi şekilde değerlendirerek eğitim ortamı yaratabilmelidirler. Tesis, araç-gereç eksikliğini öğrencilerine hissettirmeden onların dersten zevk almalarını sağlayabilmelidir.

Beden eğitimi öğretmeni dersinin verimli olması için derse hazırlıklı gelmelidir. Okutan'a göre; öğretimin en önemli özelliklerinden biri, amaçlı ve programlı olmasıdır [27].

Bütün bu niteliklere sahip olması gereken beden eğitimi öğretmeni dışındaki hiçbir alanda öğretmenin ders dışı görev ve sorumlulukları, bu alanda olduğu kadar yoğun değildir. Günümüzde beden eğitimi öğretmenlerine verilen görevleri sınırlamak mümkün değildir. Haftanın başlangıç ve bitiminde, kutlanması gereken resmi günlerde öğrencilerin sıraya, düzene girmesinden, törenin başlatılıp, bitirilmesinden dahi beden eğitimi öğretmenleri sorumlu olmaktadır.

1.3.2.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görevleri

1.3.2.1.1. Ders Uygulamaları İle İlgili Konular

[33].

a) Her öğretmenin; mevsim şartlarına, yer, saha ve malzeme imkanlarına, sınıf mevcutlarına ve seviyelerine, hareketlerin yapılmasında basamaklamaya

uyularak öğretim programının ana maddeleri ayrı ayrı bölümlerde gösterilerek hazırlanmış bir “Yıllık Ders Planı” bulunmalıdır.

b) Dersler, yıllık ders planının ana hatlarını detaylandıran “Günlük Plan” a göre uygulanmalıdır.

c) Günlük planların; a- başlama, b- esas, c- bitirme devresi bölümlerine göre düzenlenmesi ve uygulanmasına riayet edilmelidir.

d) 23 Nisan Çocuk Bayramı ve 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı hareketlerinin yıllık ve günlük planlara serpiştirilerek diğer çalışmalar arasında öğretilmelidir.

e) Beden eğitimi dersleri; çevre şartları, saha, tesis ve araçlar göz önünde bulundurularak cinsiyet ayrımı (güreş hariç) yapmaksızın ortak uygulanmalıdır.

f) Düzen alıştırmalarına her derste yeteri kadar zaman ayrılmalı, bütün çalışmalarda kurallara uymayı, her zaman dürüst davranmayı alışkanlık haline getirmeleri sağlanmalıdır.

g) Beden eğitimi öğretmeni öğreteceği konuları kendisi de hakkıyla bilmeli, yapılacak çalışmaları kısaca açıklamalı, yaparak göstermeli, komutları ve öğretim yöntemlerini en iyi şekilde uygulamalıdır.

h) Beden eğitimi öğretmeni ders içinde ve dışında kıyafeti, tutumu ve davranışlarıyla öğrencilere örnek olmalı, her bakımdan öğrencilerin güvenini, sevgisini ve saygısını kazanmalıdır.

i) Beden eğitimi derslerinin sağlık açısından yemekten önce ve hemen sonra konulmamasına özen gösterilmelidir.

j) Atatürk İnkılâp ve İlkelerinin beden eğitimi ile ilgili hususları derslerde her fırsatta öğrencilere anlatılmalı, özellikle milli bayramlar ile anma ve kutlama günlerinin anlatılması ve kavratılması gerekir.

k) Teorik bilgiler yeri geldiğinde uygulama sırasında öğrencilere aktarılmalıdır.

l) Öğretmen okul ve çevre imkanlarını değerlendirerek basit beden eğitimi ve spor araçları yapımını gerçekleştirmeye çalışmalıdır.

m) Öğretmen okul yönetimi ve sağlık merkezi ile ilişki kurarak öğretim yılı

Diğer öğretmenler ve yöneticilerle işbirliği yapılmalı, imkansızlıklar içinde olsa bile yaratıcı faaliyetleri ile öğrencileri ve gençleri aktif duruma getirecek bir unsur olmalıdır. İyi bir beden eğitimi öğretmeni; taşıdığı ferdi ve mesleki nitelikleri ile çevresine örnek olmalı beden eğitimi, spor ve izcilik faaliyetlerinin çizdiği hedefe ulaşabilmeli, okul ve çevre imkanlarını kullanarak oyun ve spor tesisleri kurmalı, gerekli malzemeleri temin etmeli ve bakım-onarımına özen gösterilmeli, okulun ve çevrenin eğitsel hayatında olumlu ve verimli çalışmalarıyla her zaman takdir edilen bir eğitimci olmalıdır [33].

1.3.2.1.5. Zümre Toplantısı

Zümre öğretmenler kurulu; aynı dersi okutan branş öğretmenleri aralarında sık sık toplanarak eğitim programlarının ve derslerinin birbirine paralel olarak yürütülmesi, günlük ders planlarının ve ders aletlerinden, spor salonlarından çevreden yararlanma işlerinin programlaştırılması, öğrenci ödevleri ve ders yoklamaları işleri üzerinde anlaşma yapılması, derslerde Bakanlıkça verilecek önergeler gereğince izlenecek eğitim yöntemleri gibi konuları görüşürler ve varacakları kararları okul müdürünün onayından sonra uygularlar [33].

1.3.2.1.6. Sağlık Kontrolü ve Rapor

Okul yönetimi, okul doktoru ve yakın sağlık merkezleriyle ilişki kurarak eğitim yılı başında tüm öğrencilerin sağlık denetiminden geçirilmesine çalışılmalıdır. Bu denetimde; rahatsızlığı önceki yıllardan bilinenler ve rahatsızlığını ileri sürenler (sağlık denetimi yapılana kadar) öğretmen tarafından korunmalıdır. Hasta ve engelli öğrencilerin derse ilgilerini çekecek her türlü önlem alınmalı, raporların sınırları içinde durumlarının gerektirdiği görev ve faaliyetlere sokularak, aktif duruma getirilmelidir [33].

1.3.2.1.7. Egzersiz Çalışmaları (Haftalık 6 Saat Ders Dışı Faaliyetler)

Egzersiz çalışmaları, derslerin dışında düzenlenen sınıflararası yarışmaları, izcilik ve halk oyunları çalışmalarının okullararası yarışmalar için yapılacak olan hazırlık çalışmalarını kapsar. Bu alanda yıllık program, ders yılı başında ilgili öğretmenlerce hazırlanacak ve okul müdürlüğünün ardından ilçe ve il Milli Eğitim Müdürlüğü onayından geçecektir.

Program aksatılmadan yürütülecek bu çalışmalar için ayrı bir ders defteri açılacak ve haftada 6 saat üzerinden işlenen konular imzalanacaktır. Çalışmaların uygulamasında hava koşulları, saha ve tesislerin duruma müsait olmaması halinde program değiştirilebilecek, yapılamayan çalışmalar aynı hafta içerisinde başka bir günde ve cumartesi-pazar günleri çalışma yapılabilecektir.

Egzersiz çalışmaları için, beden eğitimi öğretmenlerine 30.04.1991 gün esasları belirleyen karamamenin 30. maddesi gereğince, bu çalışmaların karşılığı 6 saatlik ek ücret ödenmektedir [33].

1.3.2.1.8. Yarışmaya Katılanların İzin Durumları

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında bulunan personel ile öğrencilerin, yurt içi ve yurt dışı spor faaliyetlerinde; Bakanlığımız sınıf geçme ve sınav yönetmeliğinin 72 (c), Spor Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasındaki protokolün 3. maddesine göre yurt içi görevlendirmenin Valilik, yurt dışı görevlendirmelerinin Bakanlık onayı ile yapılması öngörülmektedir [33],

1.3.2.1.9. Törenler

Bayrak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sembolüdür. Onurunu korumak her Türk'ün görevidir. Şekli ve biçimi ile nerede ve ne zaman çekileceği Türk Bayrağı Kanunu ve yönetmeliği ile saptanmıştır [35].

Bayrak törenleri, okulun açılışında, ders yılı sonunda, bayram tatillerinin başlangıcında ve bayram tatilinden sonra derslerin başladığı ilk günlerde okul yöneticileri, nöbetçi öğretmenler, müzik ve beden eğitimi öğretmenleri tarafından hazırlanıp yürütülür.

Öğrencilerin milli duygularını geliştirmek ve milli bilincin kazandırılması amaçlanarak milli bayramlarda okulca ve okullararası programlar düzenlenir. Bu tür programların hazırlığında öğrenci seçimi, hazırlığı beden eğitimi öğretmenin görevidir.

1.3.2.1.10. İlk Yardım

Beden eğitimi öğretmeni okul içi ve ders faaliyetleri sırasında herhangi bir nedenle yaralanan, kaza geçiren veya aniden rahatsızlanan kişi veya kişilere sağlık kuruluşuna veya doktora ulaşılan kadar olay yerinde yapılacak acil müdahalelerde ilk yardım bilgisine sahip olmalıdır. Rahatsızlığa neden olan bilgilerin, hastanın genel ve özel durumunun hemen anlaşılması ve ilk yardımın yapılması gerekmektedir.

1.3.2.1.11. Öğrencileri Koruma ve Emniyet Tedbirleri

Beden eğitimi öğretmeni, çalışmalarından önce ve sonra herhangi bir kazanın oluşmaması için görev alanı içinde bulunan mekanlarda tedbirli olmakla yükümlüdür. Çalışmalardan önce, kullanılacak aracın veya malzemenin kullanıma hazır olup olmadığını, bir tehlike belirtisi olup olmadığını kontrol etmelidir. Derste kullanılacak aracın kurulması, monte edilmesi, kullanılması, çalışma yerinin ısı ve ışık durumu, çalışılacak zeminin emniyeti beden eğitimi öğretmeni tarafından kontrolü gerektirmektedir.

1.3.3. İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Öğretim Programları

Program genel olarak incelendiğinde, genel amaçlar, genel açıklamalar ve sınıf özelliklerine göre hazırlanmış amaç ve konular görülmektedir.

Genel amaçlar bölümünde, amaçlar nitelik ve nicelik olarak değerlendirilmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin tüm başarısı öğreteceği etkinlikleri geçerli ilkeleri olan amaçlara dayamak, amaçların gerçekleşmesinde doğru teknik ve yönetimi uygulamak, öğrenme süresi sonunda vardığı sonuçları amaçlarına göre anlaşılır bir yolla değerlendirildiğini görmekteyiz. Beden eğitiminin amaçları; kişisel yönden, toplumsal açıdan, ekonomik yararlılık açısından üç ana başlık altında toplanmıştır. Türk Milli Eğitim sisteminde bilgiler sınıflandırılmış bir şekilde öğrencilere sunulmakta ve öğrenciler, sistemin beklentilerine göre düşünmeye yönlendirilmektedirler. Beden eğitimi dersleri ile ileri düşünmeyi sağlayan, kendine güven duygusu olan, üretken, yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir. Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları, Anayasa Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda, öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel, toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmeleri genel amaçlar olarak ele alınmıştır.

Genel açıklamalar bölümünde, beden eğitimi öğretiminin gerekliliği ilke ve öğretim durumları, dersin sınıf içi uygulama ilkeleri ile çalışma ortamları, çocuğun yaş gruplarına göre gelişim basamakları, dersin işlenmesinde yapılması gereken etkinlikler ve son olarak da değerlendirme ölçütleri ele alınmıştır. Bu genel açıklamalar beden eğitimi öğretmenleri için önemli bir rehber olmalıdır.

Konunun sonunda, tüm boyutlarıyla ilgili değerlendirme soruları ve ölçütleri de belirlenmiş ve konunun nasıl işlenmesi örneklerle de gösterilmiştir.

Daha önce beden eğitimi öğretmeni ve görevleri bölümünde işlenen konular ve ilköğretimde beden eğitimi programları doğrultusunda dersin işlenişi sırasında ortaya bir takım problemlerin ortaya çıktığı aşikârdır. Beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan çeşitli dialoglar da bunları göstermiştir. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar'ın değerlendirilmesine gidilmiş, derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunları irdelemek açısından dersin uygulayıcıları olan beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine başvurulma yoluna gidilmiştir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama yöntemi, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesinde yapılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine giren beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirmesini amaçlayan bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir.

Bilindiği gibi tarama modeli, var olan bir durumun var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Yapılan çalışmada, ilköğretim okullarında beden eğitimi dersine giren beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları kendi uygulama ortamlarındaki durumu betimlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 1999-2000 öğretim yılında Eskişehir İl Merkezinde ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Evrenin araştırma kapsamı açısından çok büyük olması ve bilgilerin toplanmasında zorluklar yaşanacağı düşüncesiyle evrenden örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bu amaçla araştırmanın örneklemini, 1999-2000 öğretim yılında Eskişehir İl Merkezinde yer alan ve okullarında kadrolu beden eğitimi öğretmeni bulunan 62 ilköğretim okulundaki 70 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Örnekleme seçilen ilköğretim okullarının isimleri EK-1'de verilmiştir.

Çizelge 2.1. Uygulanan anketlerin geri dönüşü

Küme	Örnekleme Oluşturan		Anket Dağıtılan		Değerlendirme Dışı Kalan		Değerlendirmeye Alınan	
	s	%	s	%	s	%	s	%
Beden Eğitimi Dal Öğretmeni	70	100	70	100	-	-	70	100
TOPLAM	70	100	70	100	-	-	70	100

Çizelge 2.1’de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan beden eğitimi dal öğretmeninin tümü bilgi toplama aracı olan “İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar” anketini yanıtlarak araştırmaya katılmışlardır.

Bu veriler örnekleme oluşturan beden eğitimi dal öğretmenlerinin tümünün araştırmaya katıldığını göstermektedir. Ancak bilgi toplama anketinin sonuçları incelendiğinde 16. ve 17. sorulara 70 beden eğitimi öğretmeninden sadece spor salonu olan 20 beden eğitimi öğretmeni yanıt vermiştir. Geriye kalan 50 beden eğitimi öğretmeni spor salonu olmayan okullarda görev yaptıklarından 16. ve 17. sorulara yanıt vermemiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın kuramsal boyutunun oluşturulabilmesi için konuya ilişkin yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve konu uzmanlarının görüşlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca alanlarında etkin olan eğitim bilimci, istatistikçi, beden eğitimi ve spor bilim uzmanları, beden eğitimi öğretmenleri ile çeşitli düşünce alışverişinde bulunularak araştırmanın kuramsal yönü gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın amacına yönelik verilerin toplanabilmesi için iki bölümden ve toplam 39 sorudan oluşan ilköğretim okullarında kadrolu çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerine yönelik anket formu oluşturulmuştur. Anketin birinci bölümünde araştırmaya katılan ilköğretimde

kadrolu çalışan beden eğitimi öğretmenleri ile ilgili kişisel bilgileri belirlemeye yönelik 5 soru yer almıştır. İkinci bölümde ise, ilköğretim okullarında beden eğitimi derslerine giren beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların belirlenebilmesi için 34 soru sorulmuştur. Bu sorular nitelikli bir beden eğitimi dersinin gerçekleştirilebilmesi, beden eğitimi öğretmenin görev ve sorumlulukları, beden eğitimi öğretmenin okul yöneticilerinden beklentileri ve beden eğitimi öğretmenin bakış açısına göre öğrenci ve velilerin yaklaşımlarının nasıl olduğunu saptayabilmek ve bir takım veriler elde edebilmek amacıyla düzenlenmiştir.

Araştırma anketinin geliştirilmesinde, öncelikle 55 soru hazırlanmış, daha sonra bu sorular ile benzerlik gösteren sorular çıkartılmış, kalan sorular anlatım ve biçim yönünden düzenlenerek anketin taslağı oluşturulmuştur. 39 soruya indirgenen anket taslağı danışman eleştirisine, öğretim elemanlarının ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine sunulmuş ve yapılan eleştiriler sonunda ankete son biçim verilerek anketin geçerliliği saptanmıştır (EK-2). Anketin güvenilirliğini ölçmek için iki ayrı soru anket içinde yinelenmiş ve örnekleme seçilen ilköğretim okulunda kadrolu çalışan 7 beden eğitimi öğretmenine bir hafta ara ile iki kez uygulanmış ve iki uygulama arasında fark olmadığı cevapların aynen yinlendiği görülmüştür. Böylece anketin güvenilir olduğu da görülmüştür.

2.4. Anketin Uygulanması

Verilerin daha sağlıklı bir biçimde ve anketin yüksek bir geri dönüş yüzdesi ile elde edilmesi amacıyla 24 Mayıs-14 Haziran 2000 tarihleri arasında örnekleme seçilen 62 ilköğretim okuluna Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan anket uygulamasına ilişkin izin belgesi (EK-3) ile gidilmiştir. Anket uygulaması bizzat araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Anketin herhangi bir kuşkuya düşmeden ve samimi bir şekilde cevaplandırılmasını sağlamak için ankete herhangi bir tanıtıcı bilgi yazılmasına gerek olmadığı ve anket hakkında açıklayıcı açıklamalar yapılmıştır. Buna göre beden eğitimi öğretmenlerine uygulanan anketin geri dönüş yüzdesi % 100 olarak sağlanmıştır.

2.5. Verilerin Çözümü

Bilgi toplama aracı ile elde edilen veriler önce araştırmacı tarafından incelenmiştir. Bu amaçla öncelikle anket kağıtlarının gerektiği biçimde doldurulup doldurulmadığı belirlenmiştir. Yapılan incelemede sadece 20 öğretmenin 16. ve 17. sorulara cevap verdiği, 50 beden eğitimi öğretmeninin bu soruları cevaplamadığı görülmüştür.

Daha sonra elde edilen veriler, araştırmanın amacı kapsamında yanıtları aranan sorulara yönelik olarak uygun biçimde çözümlenmiştir. Bu çözümlenmede istatistiksel teknikler olarak frekans dağılımları ve yüzdeleri hesaplanmış olan veriler çizelgelerde gösterilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda, ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel değişkenler açısından dağılımları ve karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerini içeren bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir. Bulgularla yorumlarına yer verilisinde araştırmanın amacıyla ilgili soruların sırası izlenmiştir.

3.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kişisel Değişkenler Açısından Dağılımları

Araştırmaya katılan ilköğretim okullarında kadrolu beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet durumlarına göre dağılımları Çizelge 3.1.1.'de görüldüğü gibi % 52.9'u bayan, % 47.1 ise erkektir. Bundan da Eskişehir İl Merkezinde ilköğretim okulunda kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenleri % 5.8 gibi az bir farkla bayanlar çoğunluktadır.

Çizelge 3.1.1. Araştırma grubunun cinsiyet durumları

Cinsiyet	s	%
Bayan	37	52.9
Erkek	33	47.1
TOPLAM	70	100

Araştırmaya katılan ilköğretimde kadrolu beden eğitimi öğretmenlerinin yaş durumları Çizelge 3.1.2.'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.1.2. Araştırma grubunun yaş durumları

Yaş	s	%
22-26	24	34.3
27-31	24	34.3
32-36	3	4.3
37-41	4	5.7
42-46	12	17.1
47 ve yukarı	3	4.3
TOPLAM	70	100

Çizelge 3.1.2.'de görüldüğü gibi araştırma grubunun % 34.3'ü 22-26; % 34.3'ü 27-31, % 4.3'ü 32-36, % 5.7'si 37-41, % 17.1'i 42-46, % 4.3'ü ise 47 yaş ve yukarısını oluşturmaktadır. % 69'a yakını 22-31 yaş grubunda olan beden eğitimi öğretmeni mevcut olduğu görülmektedir. Ayrıca % 17.1 gibi bir ağırlıkta 42-46 yaş dağılımı arasındadır.

Mezun oldukları okullar açısından Çizelge 3.1.3.'de de görüldüğü gibi beden eğitimi öğretmenlerinin % 44.3'nün Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundan, % 35.7'sinin Eğitim Fakültesi'ne bağlı Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden, % 10'nun Spor Akademisinden, yine % 10'luk bir grup 2-3 yıllık Eğitim Enstitüsünden mezun oldukları görülmektedir. Buradan da anlaşıldığı gibi beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğu dört yıllık okul mezunlardır.

Çizelge 3.1.3. Araştırma grubunun eğitim durumları

Okullar	s	%
2-3 yıllık Eğitim Ens.	7	10
Yüksek Öğretmen Okulu	-	-
Spor Akademisi	7	10
Eğitim Fak. Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü	25	35.7
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	31	44.3
Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu	-	-
Diğer	-	-
TOPLAM	70	100

Araştırma grubu beden eğitimi öğretmenlerinin meslekteki hizmet yıllarına göre dağılımı incelendiğinde, % 44.3'nün 1-5 yıllık, % 25.7'sinin 6-10 yıllık, % 5.7'sinin 11-15 yıllık, % 10'nun 16-20 yıllık, % 11.4'nün 21-25 yıllık, % 2.9'nun da 25 yıl ve yukarısı çalışma sürelerinin oldukları belirlenmiştir (Çizelge 3.1.4). Bundan da hizmet yılı ilk 10 yıl içerisinde olan beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.1.4. Araştırma grubunun mesleğindeki hizmet süreleri

Hizmet Yılı	s	%
1-5 yıl	31	44.3
6-10 yıl	18	25.7
11-15 yıl	4	5.7
16-20 yıl	7	10
21-25 yıl	8	11.4
25 yıl ve yukarısı	2	2.9
TOPLAM	70	100

Çizelge 3.1.5 incelendiğinde araştırma grubunu oluşturan beden eğitimi öğretmenlerinin en son çalıştıkları kurumdaki hizmet sürelerinin dağılımını % 57.1 1-2 yıl, % 22.9 3-5 yıl, % 4.3 6-8 yıl, % 15.7 9 yıl ve yukarısı olarak görmekteyiz. Buradan da anlaşılacağı gibi % 57.1 gibi çoğunluk kurumunda 1-2 yıldır çalışmakta, % 15.7 gibi bir azınlık bulunduğu kurumda 9 yıl ve yukarısı çalışabilmektedir.

Çizelge 3.1.5. Araştırma grubunun çalıştığı kurumdaki hizmet süresi

Kurumdaki Hizmet Süresi	s	%
1-2 yıl	40	57.1
3-5 yıl	16	22.9
6-8 yıl	3	4.3
9 yıl ve yukarısı	11	15.7
TOPLAM	70	100

3.2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersinin Verimliliği Üzerindeki Etkenlere Bakış Açıları

Araştırmaya katılan ilköğretim okullarında kadrolu beden eğitimi dersinin verimliliği üzerindeki etkenlere bakış açılarına ilişkin görüşler Çizelge 3.2'de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersinin verimliliği üzerindeki etkenlere bakış açıları

Sorular	Seçenekler		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılmıyorum		Katılmıyorum		TOPLAM	
	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%
Okulunda beden eğitimi dersinin yapılabilmesi için araç-gereç sıkıntısı çekmiyorum	18	25.7	17	24.3	-	-	10	14.3	25	35.7	70	100		
Şu andaki beden eğitimi derslerinin saatlerini, derslerin nitelikli olarak gerçekleştirilebilmesi açısından yeterli bulmuyorum	68	97.1	-	-	2	2.9	-	-	-	-	70	100		
Beden eğitimi dersi için öğrenci sayıları çok kalabalıktır	46	65.7	16	22.9	1	1.4	-	-	7	10	70	100		
Beden eğitimi dersi için gerekli araç-gereç olmasa bile beden eğitimi dersi nitelikli bir şekilde yapılabilir	10	14.3	34	48.6	-	-	5	7.1	21	30	70	100		
Diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmeni ve dersine olumsuz bakış açıları dersin verimini etkiliyor	39	55.7	15	21.4	-	-	-	-	16	22.9	70	100		
İlköğretim okullarındaki yaş gruplarının isteklerinin oyuna yönelik olması, oyun alanlarının ve beden eğitimi ders saatinin yetersiz olması çocukların isteklerine cevap vermiyor	67	95.7	3	4.3	-	-	-	-	-	-	70	100		
Eğitim öğretiminin sabahçı ve öğlenci olarak uygulanmasında, sabahçı grupta ilk saatler, öğlenci olan grupta son saatlere yerleştirilen ders programı dersin verimini etkiliyor	46	65.7	16	22.9	2	2.8	1	1.4	5	7.1	70	100		

Çizelge 3.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri beden eğitimi dersinin yapılabilmesi için araç gereç sıkıntısı çekip çekmediklerine ilişkin soruya verdikleri cevaplarda % 25.7’si “Katılıyorum”, % 24.3’ü “Kısmen Katılıyorum”, % 14.3’ü “Kısmen Katılmıyorum”, % 35.7’si “Katılmıyorum” şeklinde cevaplamışlardır. Bu cevaplardan da anlaşılacağı gibi 70 beden eğitimi öğretmeni yarı yarıya bir dağılım göstermiştir. % 50 gibi bir grup araç-gereç sıkıntısı çekerken % 50 gibi bir grup araç-gereç bakımından bir sıkıntı çekmediğini söyleyebilmektedirler.

Şu andaki beden eğitimi derslerinin saatlerini, derslerin nitelikli olarak gerçekleştirilebilmesi açısından yeterli olup olmadığı sorusuna ise % 97.1 çoğunluk “Katılıyorum”, % 2.9’u “Kararsızım” cevaplarını vermişlerdir. Burada da anlaşıldığı gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin hemen hemen tümünü oluşturan grup, ilköğretim okullarındaki mevcut beden eğitimi ders saatlerini yetersiz bulmaktadırlar. Beden eğitimi dersi için öğrenci sayıları sorulduğunda ise, % 65.7’si “Katılıyorum”, % 22.9’u “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4’ü “Kararsızım”, % 10’u “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu sorunun sonucunda beden eğitimi öğretmenlerine göre ilköğretim okullarında beden eğitimi dersi uygulamasında dersin verimliliği açısından sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu sonucuna varılmaktadır.

Beden eğitimi dersi için gerekli araç-gereç olmasa bile beden eğitimi dersi nitelikli bir şekilde yapılabilir sorusuna ilişkin cevaplar ise, % 14.3’ü “Katılıyorum”, % 48.6’sı “Kısmen Katılıyorum”, % 7.1’i “Kısmen Katılmıyorum”, % 30’u “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur. Buradaki cevaplardan da anlaşılacağı gibi araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yarıdan fazlası araç-gereç olmasa bile beden eğitimi dersinin nitelikli bir şekilde yapılabilir olduğu görüşündedir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmeni ve dersine olumsuz bakış açıları dersin verimini etkiliyor şeklindeki soruya verdikleri cevaplar da, % 55.7’si “Katılıyorum”, % 21.4’ü “Kısmen katılıyorum”, % 22.9’u “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur. Buradan da, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin %

77'sine göre diğer branş öğretmenleri beden eğitimi dersi öğretmenini ve dersini fazla önemsemedikleri için beden eğitimi dersinin verimini de olumsuz yönde etkilemektedir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerine sorulan bir başka soru da ilköğretim okullarındaki yaş gruplarının isteklerinin oyuna yönelik olması, oyun alanlarının ve beden eğitimi ders saatinin yetersiz olması çocukların isteklerine cevap vermiyor şeklinde idi. Bu soruya da % 95.7 gibi bir çoğunluk "Katılıyorum", % 4.3 gibi bir grupta "Kısmen Katılıyorum" şeklinde cevaplamıştır. Buradan çıkan sonuç da ilköğretim okullarındaki beden eğitimi dersi müfredat programı ve ders saatleri araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerine göre ilköğretim yaş grubunun ihtiyacına cevap vermemektedir.

Ayrıca araştırma grubunu oluşturan ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi öğretmenlerine sorulan, eğitim öğretimin sabah-öğlen olarak ikili öğretim yapan okullarda, beden eğitimi ders saatlerinin sabahçı gruplarda ilk saatlerde ve öğlenci gruplarda da son saatlerde dersin verimini olumsuz etkiliyor mu sorusunda çıkan sonuçlar Çizelge 3.2'de görüldüğü gibi % 65.7 "Katılıyorum", % 22.9 "Kısmen Katılıyorum", % 2.8 "Kararsızım", % 1.4 "Kısmen Katılmıyorum", % 7.1 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur. Buradan çıkan sonuca göre, araştırmaya katılan ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi öğretmenlerinin yarıdan fazlası yani 65.7 gibi bir çoğunluk ikili öğretim yapılan okullarda sabah ilk saatlerde, öğleden sonra son saatlere yerleştirilen beden eğitimi derslerinin verimsiz olduğunda birleşmektedirler.

3.3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Görevlerine İlişkin Bakış Açıları

Çizelge 3.3'de araştırma grubunu oluşturan ilköğretim okullarında görev yapan kadrolu beden eğitimi öğretmenlerine beden eğitimi derslerinin dışındaki görev ve sorumluluklarına ilişkin bakış açılarını ortaya çıkaran sorulara cevapları ve yüzdeleri görülmektedir.

Ders yükünün fazla olması nedeniyle okul spor takımlarına pek fazla ilgi gösteremiyorum şeklindeki soruya, % 40 "Katılıyorum", % 31.4 "Kısmen

Katılıyorum”, % 2.9 “Kararsızım”, % 4.3 “Kısmen Katılmıyorum”, % 21.4 “Katılmıyorum” şeklinde cevap verilmiştir. İlköğretim okullarında kadrolu görev yapan ve araştırma grubumuzu oluşturan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu ders yükünün fazlalığından okul spor takımlarına fazla ilgi gösterememekten şikayet etmektedirler.

Beden eğitimi ders alanlarının düzenlenmesinden ve temizliğinden beden eğitimi öğretmeni sorumludur düşüncesine, beden eğitimi öğretmenleri % 28.6 “Katılıyorum”, % 32.9 “Kısmen Katılıyorum”, % 11.4 “Kısmen Katılmıyorum”, % 27.1 “Katılmıyorum” şeklinde katılmışlardır. Verilen cevaplardan beden eğitimi öğretmenin ders alanlarının düzenlenmesinden ve temizliğinden sorumlu olmaması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan ilköğretim okullarında kadrolu beden eğitimi öğretmenlerine, beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kolu sorumlulukları, okul takım çalışmaları, bayram komite görevleri gibi ders dışı görev ve sorumluluklarının ağır olup olmadığı sorulduğunda % 64.3 “Katılıyorum”, % 21.4 “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4 “Kararsızım”, % 12.9 “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu sorunun cevabında da ilköğretim okullarında görev yapan kadrolu beden eğitimi öğretmenlerinin yüzde elliden fazlasının ders dışı görev ve sorumluluklarının çok fazla olduğunu ve bütün bu sorumluluklara yetişmekte güçlük çektikleri sonucuna varılmaktadır.

Tüm branşlarda okul spor takımlarının oluşturulması ve çalıştırılması beden eğitimi öğretmenin görevi değildir şeklindeki soruya ise, araştırmaya katılan ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi öğretmenlerinin % 60’ı “Katılıyorum”, % 20’si “Kısmen Katılıyorum”, % 2.9’u “Kararsızım”, % 1.4’ü “Kısmen Katılmıyorum”, % 15.7’si “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu sorunun cevaplarından da araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu, tüm branşlarda okul spor takımlarının oluşturulması ve çalıştırılmasından beden eğitimi öğretmenlerinin sorumlu tutulmaması gerektiğinden yana oldukları sonucuna varılmaktadır.

Çizelge 3.3 Beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı görevlerine ilişkin bakış açıları

Seçenekler Sorular	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılmıyorum		Katılmıyorum		TOPLAM	
	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%
	Ders yükümün fazla olması nedeniyle okul spor takımlarına pek fazla ilgi gösteremiyorum	28	40	22	31.4	2	2.9	3	4.3	15	21.4	70
Beden eğitimi ders alanlarının düzenlenmesinde ve temizliğinden beden eğitimi öğretmeni sorumludur	20	28.6	23	32.9	-	-	8	11.4	19	27.1	70	100
Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kolu sorumlulukları okul takım çalışmaları, bayram komite görevleri gibi ders dışı görev ve sorumluluklarını ağır gelmektedir	45	64.3	15	21.4	1	1.4	-	-	9	12.9	70	100
Tüm branşlarda okul spor takımlarının oluşturulması ve çalıştırılması beden eğitimi öğretmenin görevi değildir	42	60	14	20	2	2.9	1	1.4	11	15.7	70	100
Beden eğitimi öğretmeni okulda disiplin sağlayıcı otoriter bir öğretmen niteliği taşımaktadır	22	31.4	17	24.3	-	-	4	5.7	27	38.6	70	100
Spor kolu için para toplamada öğrenci velileri ile sık sık problemler yaşamaktayım	51	72.9	4	5.7	2	2.9	1	1.4	12	17.1	70	100
Bayram ve törenlerdeki görevlendirmelerin yoğunluğu nedeniyle ders planları yeterli verime ulaşamıyor	45	64.3	17	24.3	1	1.4	-	-	7	10	70	100
Okulun salonunda ders dışı çalışmalara yeterli zaman yok	11	55	8	40	1	5	-	-	-	-	20	100
Salonsuz okulların isteği doğrultusunda Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından salon tahsisi yapıldığından kendi salonumuzda çalışma şansı azalıyor	15	75	3	15	2	10	-	-	-	-	20	100
Ders dışı faaliyetlerin ücretleri yetersizdir	53	75.7	9	12.9	1	1.4	-	-	7	10	70	100

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerine, beden eğitimi öğretmeni okulda disiplin sağlayıcı otoriter bir öğretmen niteliği taşımalıdır şeklinde sorulan soruya ise % 31.4 “Katılıyorum”, % 24.3 “Kısmen Katılıyorum”, % 5.7 “Kısmen Katılmıyorum”, % 38.6 “Katılmıyorum” olarak cevaplar vermişlerdir. Bu şekilde verilen cevaplardan da bir grup beden eğitimi öğretmeni disiplin sağlayıcı otoriter nitelik taşımaktan rahatsız olmadığını ifade ederken diğer bir grup da disiplin sağlayıcı otoriter öğretmen niteliğinden rahatsız olduklarını ifade etmekte oldukları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerine yöneltilen bir başka soru ise spor kolu için para toplamada öğrenci velileri ile sık sık problemler yaşamaktayım idi. Bu soruya da % 72.9 “Katılıyorum”, % 5.7 “Kısmen Katılıyorum”, % 2.9 “Kararsızım”, % 1.4 “Kısmen Katılmıyorum”, % 17.1 “Katılmıyorum” şeklinde cevaplamışlardır. Bu şekilde verilen cevaplardan da bir grup beden eğitimi öğretmeni spor kolu parası toplamaktan ve velilerle karşı karşıya kalmaktan rahatsızlık duydukları ortaya çıkmaktadır.

Araştırma grubuna ders dışı görev ve sorumlulukları ile ilgili olan, bayram ve törenlerdeki görevlendirmelerin yoğunluğu nedeniyle ders planları yeterli verime ulaşamıyor şeklindeki soru sorulduğunda % 64.3’ü “Katılıyorum”, % 24.3’ü “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4’ü “Kararsızım”, % 10’u “Katılmıyorum” şeklinde cevaplamışlardır. Buradan da anlaşılacağı gibi araştırma grubunu oluşturan ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu bayram ve törenlerdeki görevlendirmelerin yoğunluğu nedeni ile beden eğitimi ders saatlerine yeterince zaman ayıramadıklarını ve bu sebeple de beden eğitimi ders planlarında yer alan konuların yeterli verime ulaşamadığı konusunda birleşmektedirler.

Ayrıca anketimizin 16. ve 17. maddelerini oluşturan sorularımız, Eskişehir il merkezinde araştırma grubumuzu oluşturan ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi öğretmenlerinin spor salonu sıkıntısı çektiklerini göstermektedir. Zira araştırma grubumuzu oluşturan 70 beden eğitimi öğretmeninden sadece 20 kişi 16.

ve 17. sorularımıza cevap vermişlerdir. Eskişehir il merkezinde ilköğretim okullarında spor salonu tesislerinin az olması yanısıra bunların kullanımında da beden eğitimi öğretmenleri problemler yaşamaktadırlar. Çizelge 3.3 incelendiğinde “okulumun salonunda ders dışı çalışmalara yeterli zaman yok” sorusuna cevap veren 20 beden eğitimi öğretmeninden % 55’i “Katılıyorum”, % 40’ı “Kısmen Katılıyorum”, % 5’i “Kararsızım” şeklinde cevap vermişlerdir. Anketimizin 17. soru maddesini oluşturan, salonsuz okulların isteği doğrultusunda Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından salon tahsisi yapıldığından kendi salonumuzda çalışma şansı azalıyor şeklindeki sorumuza da cevap veren 20 beden eğitimi öğretmeninden % 75’i “Katılıyorum”, % 15’i “Kısmen Katılıyorum”, % 10’u “Kararsızım” şeklinde cevaplamışlardır. 16. ve 17. sorularımızın cevaplarından da anlaşıldığı üzere ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri, okul spor salonlarının az olması sebebi ile sıkıntı yaşadıkları gibi, spor salonu olan beden eğitimi öğretmenleri bunları kullanım açısından da problem yaşamaktadırlar. Günümüzde İlköğretim okul spor salonlarımız birkaç branşa cevap veremezken, Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ilgili beden eğitimi öğretmenine sormadan bir başka okula çalışma saati temin edildiğinden ilgili salonun beden eğitimi öğretmeni ders dışı faaliyetleri oluşturan okul spor takımlarının çalışması içinde kendi ve öğrencilerinin programlarına uygun çalışma saati ayarlayamamaktadır.

Bütün bu yaşanan sıkıntı ve problemlerin yanısıra ülkemizin ekonomik yönden beden eğitimi öğretmenlerinin maddi beklentisini karşılayamadığını işaret eden ders dışı faaliyetlerin ücretleri yetersizdir sorusuna, araştırmaya katılan ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin % 75.7’si “Katılıyorum”, % 12.9’u “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4’ü “Kararsızım”, % 10’u “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Biraz önce belirttiğimiz gibi beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu ders dışı faaliyetlerin ücretlerini az bulduklarını ifade etmektedirler.

3.4. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre, Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yaklaşımı

Çizelge 3.4 incelendiğinde, araştırma grubumuzu oluşturan ilköğretim okulunda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerine göre, okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenlerine yaklaşımlarının nasıl olduğu görülebilmektedir. Bu amaç doğrultusunda sorulan, “beden eğitimi derslerinin yapılabilmesi için okul bahçesindeki spor alanlarının düzenlenmesinde okul yöneticileri ellerinden gelen her türlü gayreti gösterirler” şeklindeki soruya %57.1 “Katılıyorum”, % 20 “Kısmen Katılıyorum”, % 8.6 “Kararsızım”, % 8.6 “Kısmen Katılmıyorum”, % 5.7 “Katılmıyorum” şeklinde cevaplamışlardır. Bu cevaplar doğrultusunda ilköğretim okullarındaki beden eğitimi derslerinin yapılabilmesi için, % 57.1 gibi bir grup beden eğitimi öğretmeni okul yöneticilerinden gerekli anlayışı görebildiklerini ifade etmektedirler. Beden eğitimi derslerinin yapılabilmesi için okul yöneticileri beden eğitimi öğretmenlerine yardımcı olurken araştırma anketimizin bir başka sorusu olan, haftalık ders programı hazırlanırken beden eğitimi dersinin hangi saate koyulması gerektiği konusunda okul yönetimi benim görüşümü almaktadır sorusuna % 20 “Katılıyorum”, % 10 “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4 “Kısmen Katılmıyorum”, % 68.6 “Katılmıyorum” şeklinde verilen cevaplardan haftalık ders programı oluşturulurken beden eğitimi ders saatlerinin yerleştirilmesinde okul yöneticilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerine önem vermedikleri ortaya çıkmaktadır.

Spor kolu bütçemiz yeterli olmadığında araç-gereç alımı ve turnuvalara giderken okul yönetimi her zaman bize destek olmaktadır sorusuna % 32.9 “Katılıyorum”, % 25.7 “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4 “Kararsızım”, % 1.4 “Kısmen Katılmıyorum”, % 38.6 “Katılmıyorum” şeklinde cevaplar verilmiştir. Bu sorudan çıkan sonuç, bir grup beden eğitimi öğretmeni spor kolu bütçesi yeterli olmadığında okul yöneticilerinden destek görürken, bir grubunun okul yöneticilerinden destek görmediğidir. Bu da bize okul yöneticilerinin bir grubunun beden eğitimi ve spora destek sağladığını, bir grup yöneticinin ise beden eğitimi ve

sporu benimsemedikleri görülmektedir. Beden eğitimi dersi uygulamasında okul yöneticilerinin özellikle kız öğrencilerin kılık ve kıyafetine karışıp karışmadığı sorulduğunda, araştırma grubunu oluşturan ilköğretim okulunda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin % 11.4'ü "Katılıyorum", % 14.3'ü "Kısmen Katılıyorum", % 4.3'ü "Kararsızım", % 1.4'ü "Kısmen Katılmıyorum", % 68.6'sı "Katılmıyorum" şeklinde cevaplamışlardır. Araştırma grubunun % 68.6'sı okul yöneticilerinin beden eğitimi ders saatlerinde özellikle kız öğrencilerin kıyafetlerine karışmadığını söylerken, % 25.7'si karıştığını söylemektedir. Bu sonuca göre az bir kesimde olsa beden eğitimi ders saatlerinde dersin öğretmeni olan beden eğitimi öğretmeni insiyatifini kullanamadığı sonucuna varılabilir. Bu ise demokratik bir eğitim anlayışına uygun düşmemektedir.

Okul içi ve dışı etkinliklere katılan öğrencilere izin almada yöneticilerinden her zaman destek görürüm şeklindeki soruyu da % 77.1'si "Katılıyorum", % 18.6'sı "Kısmen Katılıyorum", % 4.3'ü "Katılmıyorum" şeklinde cevaplamışlardır. Buradan da her türlü etkinliğe katılan öğrencilere izin almada beden eğitimi öğretmenleri okul yöneticileri ile problem yaşamamakta, fakat % 4.3 gibi bir azınlık oluşturan beden eğitimi öğretmeni okul yönetimiyle problem yaşadığını ifade etmektedir.

Okul yöneticileri "başarılı olmasa da olur, önemli olan öğrencilerin etkinliklere katılması" düşüncesi ile tüm branşlarda faaliyet göstermek ister şeklindeki sorumuza da % 37.1 "Katılıyorum", % 18.6 "Kısmen Katılıyorum", % 4.3 "Kararsızım", % 2.9 "Kısmen Katılmıyorum", % 37.1 "Katılmıyorum" olarak cevaplar gelmiştir. Bu soruya kesin "katılıyorum", "katılmıyorum" alternatifleri Çizelge 3.4'de de görüldüğü gibi eşit dağılım göstermektedir. Bu sonuçtan da yine okul yöneticilerinin spora bakış açıları önem kazanmaktadır. Dikkati çeken beden eğitimi ve spora önem veren okul yönetimi olduğu gibi, aynı oranda da önemsemeyen bir okul yönetimin mevcut olmasıdır.

"Beden eğitimi öğretmeni olarak başarılı bir şekilde sadece bir branşta antrenörlük yapabileceğimden, okul yöneticileri, diğer branşlarda antrenör

Çizelge 3.4 Beden eğitimi öğretmenlerine göre, okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenlerine yaklaşımı

Seçenekler Sorular	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılmıyorum		Katılmıyorum		TOPLAM	
	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%
	Beden eğitimi derslerinin yapılabilmesi için okul bahçesindeki spor alanlarının, düzenlenmesinde okul yöneticileri ellerinden gelen her türlü gayreti gösterirler	40	57.1	14	20	6	8.6	6	8.6	4	5.7	70
Haftalık ders programı hazırlanırken beden eğitimi dersinin hangi saate koyulması gerektiği konusunda okul yönetimi benim görüşümü almaktadır	14	20	7	10	-	-	1	1.4	48	68.6	70	100
Spor kolu bütçemiz yeterli olmadığına araç-gereç alımı ve turnuvalara giderken okul yönetimi her zaman bize destek olmaktadır	23	32.9	18	25.7	1	1.4	1	1.4	27	38.6	70	100
Beden eğitimi dersi uygulamasında okul yöneticileri özellikle kız öğrencilerin kılık ve kıyafetine karşıdır	8	11.4	10	14.3	3	4.3	1	1.4	48	68.6	70	100
Okul içi ve dışı etkinliklere katılan öğrencilere izin almada okul yöneticilerinden her zaman destek görürüm	54	77.1	13	18.6	-	-	-	-	3	4.3	70	100
Okul yöneticileri "Başarılı olmasa da olur, önemli olan öğrencilerin etkinliklere katılması" düşüncesi ile tüm branşlarda faaliyet göstermek ister	26	37.1	13	18.6	3	4.3	2	2.9	26	37.1	70	100
Beden eğitimi öğretmeni olarak başarılı bir şekilde sadece bir branşta antrenörlük yapabileceğimden, okul yöneticileri, diğer branşlarda antrenör tutulmasını her zaman anlayışla karşılar	21	30	12	17.1	6	8.6	2	2.9	29	41.4	70	100
Her koşulda nitelikli bir beden eğitimi dersi yapabilmem için okul yöneticileri bana her türlü imkanı sunar	17	24.3	19	27.1	2	2.9	5	7.1	27	38.6	70	100
Okul yöneticileri, bayram komite görevleri, okullarası müsabakalar ve bunun gibi okul dışı faaliyetlerde bulunduğum süre içerisinde derslerin boş geçmesinden dolayı rahatsızlık duymaktadır	41	58.6	14	20	2	2.9	1	1.4	12	17.1	70	100
Okul yöneticilerinin beden eğitimi öğretmenleri arasında ayırım yapmasını motivasyonumu düşürmektedir	20	28.6	7	10	7	10	4	5.7	32	45.7	70	100
Okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine bakışı dersin etkinliğini değiştirmektedir.	47	67.1	11	15.7	2	2.9	1	1.4	9	12.9	70	100

tutulmasını her zaman anlayışla karşılar mı” sorusuna, araştırma grubunu oluşturan beden eğitimi öğretmenlerin % 30’u “Katılıyorum”, % 17.1’i “Kısmen Katılıyorum”, % 8.6’sı “Kararsızım”, % 2.9’u “Kısmen Katılmıyorum”, % 41.4’ü “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir.

Sahip oldukları okul yöneticileri bakımından beden eğitimi öğretmenlerinin % 30’u şanslı grup olarak tanımlanabilir. Bu grubun okul yöneticileri çağımız spor anlayışında bir kişinin bir çok branşa bölünerek başarısız olabileceğini, ama tek bir branşa yönelip, layıkıyla yapılacak çalışma ile başarıya ulaşabileceğini benimsemiş kişiler olarak değerlendirilebilir. Bu da ülkemize sporda başarıyı getirecek adımlardan bir tanesi olarak nitelendirilebilir.

Ankette yer alan bir diğer soru da; “her koşulda nitelikli bir beden eğitimi dersi yapabilmem için okul yöneticileri bana her türlü imkanı sunar”dı. Bu soruya öğretmenlerin % 24.3’ü “Katılıyorum”, % 27.1’i “Kısmen Katılıyorum”, % 2.9’u “Kararsızım”, % 7.1’i “Kısmen Katılmıyorum”, % 38.6’sı “Katılmıyorum” olarak cevaplamışlardır. Maalesef bir beden eğitimi dersinin nitelikli yapılabilmesi için % 38.6 oranında okul yöneticisinin gerekli yardım ve hoşgörü göstermemekte olduğu anlaşılmaktadır.

Okul yöneticileri, bayram komite görevleri, okullararası müsabakalar ve bunun gibi okul dışı faaliyetlerde bulunduğu süre içerisinde derslerin boş geçmesinden dolayı rahatsızlık duymaktadırlar sorusuna % 58.6 “Katılıyorum”, % 20 “Kısmen Katılıyorum”, % 2.9 “Kararsızım”, % 1.4 “Kısmen Katılmıyorum”, % 17.1 “Katılmıyorum” olarak cevap vermişlerdir. Buradaki alınan cevaplara bakıldığında da beden eğitimi öğretmeni okulunu temsil etse de, okulu için bir faaliyet gösterse de derslerin boş geçmesinden dolayı okul yönetiminin büyük bir çoğunluğu rahatsızlık duymaktadır. % 17.1 gibi bir azınlığı oluşturan okul yöneticileri ise görevli beden eğitimi öğretmenlerine anlayışla yaklaşmaktadırlar. Kaldı ki beden eğitimi öğretmeni kendi isteği için derslerin boş geçmesine neden olmamasına, okulunu temsil etmesine rağmen okul yöneticilerinden anlayış görememektedirler. Beden eğitimi öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenine yaklaşımını ortaya koymak amacıyla

sorulan bir diğ er soru da “okul yöneticilerinin beden eğ itimi öğ retmenleri arasında ayırım yapması motivasyonunu düş ürmektedir” şeklindeydi. Bu soruya öğ retmenlerin % 28.6 “Katılıyorum”, % 10 “Kısmen Katılıyorum”, % 10 “Kararsızım”, % 5.7 “Kısmen Katılmıyorum”, % 45.7 “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermiş lerdir. Bu cevaplardan da anlaş ılacağı gibi % 28.6 gibi önemli bir grup beden eğ itimi öğ retmeni okul yöneticilerinin öğ retmen ayırımı yaptığını ifade etmektedirler. Çağ daş -demokratik bir eğ itim-öğ retim ortamında bu tür ayrımcılıkla karşı laş an beden eğ itimi öğ retmenlerinin haklı olarak derse olan ilgileri ve ç alış ma ş evklerini kaybettikleri düşün ülmektedir.

Ayrıca “okul yöneticilerinin beden eğ itimi dersine bakışı dersin etkinliğini değ işt irmektedir” sorusuna da % 67.1 “Katılıyorum”, % 15.7 “Kısmen Katılıyorum”, % 2.9 “Kararsızım”, % 1.4 “Kısmen Katılmıyorum”, % 12.9 “Katılmıyorum” olarak cevap verilmiştir . % 67.1 gibi büyük bir çoğ unluk beden eğ itimi dersine bakış dersin etkinliğini etkilemektedir. Buradan da beden eğ itimi dersini önemsemeyen, değ er vermeyen bir okul yönetimi dersin etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Tabii ki okul yöneticileri ilköğ retim okulları programında yer alan bir dersi önemsemedikleri takdirde, bunu anlayan ve bilen diğ er branş öğ retmenlerini ve hatta en önemlisi ö ğ rencileri de olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

3.5. Beden Eğ itimi Öğ retmenlerine Göre Ö ğ rencilerin ve Velilerin Beden Eğ itimi Dersine Bakış Aç ıları

Ç izelge 3.5.’de gör üldüğü gibi, araştırmanın temel amacına bağ lı olarak yanıt aranan sorulardan bir tanesi de beden eğ itimi öğ retmenlerine göre ö ğ rencilerin ve velilerin beden eğ itimi dersine bakış aç ıları nedir? idi. Bu bağ lamda anket araşt ırmamıza katılan 70 beden eğ itimi öğ retmenine sorulan sorulardan bir tanesi “okul takımlarının oluşturulmasında ö ğ rencilerin derslerini aksattağı düş üncesi ile veliler çocuklarını bu tür faaliyetlere göndermek istememektedirler” idi. Öğ retmenlerin % 64.3’ü “Katılıyorum”, % 17.1’i “Kısmen Katılıyorum”, % 4.3’ü “Kısmen Katılmıyorum”, % 14.3’ü “Katılmıyorum” şeklinde cevaplamış lardır.

Buradan da sporla uğraşan öğrencinin ders notlarının düştüğü anlamında olumsuz bir sonuç çıkmaktadır. Bu da spor yapan öğrencinin, sosyal ilişkilerinin gelişmesinin yanısıra olumsuz davranış ve ilişkilerden de korunduğu noktasının dikkatten kaçırıldığını ortaya koymaktadır.

Önceki anket sorularından bir tanesi ders süresinin kısa olup olmadığı şeklindeydi. Burada ankete katılan araştırma grubumuz ilköğretim okulları beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi ders süresinin, nitelikli bir ders için yetersiz olduğu yönünde cevap vermişlerdir. Bu bağlamda beden eğitimi öğretmenlerine göre öğrencilerin beden eğitimi ders süresinin saatleri hakkındaki görüşlerini alabilmek için “beden eğitimi ders süresinin kısa olması öğrencinin derse olan motivasyonunu düşürmektedir” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenlerin % 90’ı “Katılıyorum”, % 8.6’sı “Kısmen Katılıyorum”, % 1.4’ü “Kısmen Katılmıyorum” yönünde cevap vermişlerdir. Bu soruya verilen cevaplardan ilköğretim okullarındaki beden eğitimi ders saatlerinin yetersiz olması öğrenciyi de olumsuz yönde etkilemektedir sonucuna ulaşılabilir.

“Öğrencilerin gerekli malzemeleri olmaması onları beden eğitimi dersine karşı ilgisiz yapmaktadır” sorusuna öğretmenlerin % 55.7 “Katılıyorum”, % 22.9 “Kısmen Katılıyorum”, % 4.3 “Kısmen Katılmıyorum”, % 17.1 “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Buradan da tesis araç-gereç sıkıntısı yaşayan beden eğitimi öğretmenleri bir de malzeme temin etme problemi yaşayan öğrenci ve ailesi açısından problem yaşamaktadırlar sonucu çıkartılabilir. Sonuç olarak okulunda yeterli araç-gereci olmayan öğrenci bir de kendisi beden eğitimi dersinin gerektirdiği malzemeyi okula getirmediği için beden eğitimi derslerine karşı ilgisiz davranışlar içerisine girebilecektir denilebilir.

Anadolu Liseleri ve Fen Liselerine girişte beden eğitimi ile ilgili soru sorulmayışı beden eğitimi derslerinin hafife alınmasına neden olmaktadır şeklindeki soruya da, anket araştırmamıza katılan ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin % 54.3’ü “Katılıyorum”, % 11.4’ü “Kısmen Katılıyorum”, % 4.3’ü “Kararsızım”, % 2.9’u “Kısmen Katılmıyorum”, % 27.1’i

Çizelge 3.5 Beden eğitimi öğretmenlerine göre, öğrencilerin ve velilerin beden eğitimi dersine bakış açıları

Sorular	Seçenekler		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılmıyorum		Katılmıyorum		TOPLAM	
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılmıyorum		Katılmıyorum		TOPLAM	
	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%
Okul takımlarının oluşturulmasında öğrencilerin derslerini aksattığı düşüncesi ile veliler çocuklarını bu tür faaliyetlere göndermek istememektedirler	45	64.3	12	17.1	-	-	3	4.3	10	14.3	70	100
Beden eğitimi ders süresinin kısa olması öğrencinin derse olan motivasyonunu düşürmektedir	63	90	6	8.6	-	-	1	1.4	-	-	70	100
Öğrencilerin gerekli malzemeleri olmaması onları beden eğitimi dersine karşı ilgisiz yapmaktadır	39	55.7	16	22.9	-	-	3	4.3	12	17.1	70	100
Anadolu liseleri ve fen liselerine girişte beden eğitimi ile ilgili soru sorulmayışı beden eğitimi derslerinin hafife alınmasına neden olmaktadır	38	54.3	8	11.4	3	4.3	2	2.9	19	27.1	70	100
Okul takımlarındaki çocukların ders dışı özel ders ve kursları sebebiyle çalışma zamanı kısıtlanmaktadır	57	81.4	11	15.7	2	2.9	-	-	-	-	70	100
Ekonomik yönden iyi olan veliler haftasonu gezilerine gittikleri için çocukların hafta sonu ders dışı faaliyetlerine katılmalarını engellemektedirler	39	55.7	27	38.6	3	4.3	-	-	1	1.4	70	100

“Katılmıyorum” şeklinde cevaplamışlardır. Bu sorudan alınan cevaplar doğrultusunda öğrencilerin gelecekteki başarısına bir katkısı olmadığı düşüncesi ile beden eğitimi derslerinin gerek öğrenci gerekse öğrenci velileri açısından önemsenmediği sonucuna ulaşılabilir. “Okul takımlarındaki çocukların ders dışı özel ders ve kursları sebebiyle çalışma zamanı kısıtlanmaktadır” sorusuna verilen cevaplar da % 81.4 “Katılıyorum”, % 15.7 “Kısmen Katılıyorum”, % 2.9 “Kararsızım” şeklindedir. Bu soruya verilen cevaplar doğrultusunda, gelecek korkusu içinde ve yarışında olan öğrenci ve veliler Anadolu Liseleri ve tabii ki ileride de üniversite sınav telaşı içinde beden eğitimi derslerini ve bunu takiben spor faaliyetlerine önem vermemektedirler sonucuna varılabilir. Beden eğitimi ve spor açısından bütün bu olumsuzlukların yanısıra velilerin çocuklarının aktivitelerini düşünmeksizin, sınav ve gelecek korkularını yenebilecekleri, rahatlayabilecekleri spor ortamına olanak vermediklerini ortaya çıkarabilmek amacıyla “ekonomik yönden iyi olan veliler hafta sonu gezilerine gittikleri için çocukların hafta sonu ders dışı faaliyetlerine katılmalarını engellemektedirler” şeklinde soru yöneltildiğinde, öğretmenlerin % 55.7 “Katılıyorum”, % 38.6 “Kısmen Katılıyorum”, % 4.3 “Kararsızım”, % 1.4 “Katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu cevaplardan beden eğitimi öğretmenlerine göre velilerin çoğunluğu öğrencilerinin spor yapmasına pek fazla olanak tanımadıkları sonucu çıkartılabilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Eskişehir İl Merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 62 ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan bu araştırma sonucunda verilen cevaplar değerlendirildiğinde araştırma kapsamına giren konularla ilgili şu sonuçlar çıkartılmıştır.

4.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kişisel Değişkenler Açısından Gösterdikleri Dağılım

Yapılan araştırma sonuçları Eskişehir İl merkezinde 62 ilköğretim okulunda kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlere göre dağılımları incelendiğinde % 52.9'unun bayan % 47.1'inin erkek olduğu görülmektedir (Çizelge 3.1.1).

Araştırma grubunun yaş durumları incelendiğinde 22-26 yaş gruplarında % 34.3, 27-31 yaş gruplarında % 34.3, 32-36 yaş gruplarında % 4.3, 37-41 yaş gruplarında % 5.7, 42-46 yaş gruplarında % 17.1, 47 ve yukarısı yaş gruplarında ise % 4.3 şeklinde bir dağılım olduğu görülmektedir (Çizelge 3.1.1). Yaş grubunun yoğunluğu 22-31 yaş gruplarında olduğuna göre Eskişehir ilinin genç, dinamik ve idealist beden eğitimi öğretmenleri açısından şanslı ve umutlu bir il olduğu kabul edilebilir.

Araştırma grubuna katılan ilköğretim okullarında kadrolu beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları okullar açısından eğitim durumları ele alındığında % 44.3'nün Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundan, % 35.7'sinin Eğitim Fakültesine bağlı Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden, % 10'nun Spor Akademisinden, yine % 10'luk bir grubun 2-3 yıllık Eğitim Enstitüsünden mezun oldukları saptanmaktadır (Çizelge 3.1.3).

Araştırma grubunun meslekteki hizmet yıllarına göre dağılımı incelendiğinde, % 44.3'nün 1.5 yıllık, % 25.7'sinin 6-10 yıllık, % 5.7'sinin 11-15 yıllık, % 10'nun 16-20 yıllık, % 11.4'nün 21-25 yıllık, % 2.9'nun da 25 yıl ve yukarısı

çalışma sürelerinin oldukları belirlenmiştir (Çizelge 3.1.4). Bu dağılıma bakıldığında araştırma grubunun % 44.3 gibi çoğunluğunun meslekteki hizmet yılı açısından oldukça yeni oldukları söylenebilir olmasına rağmen, genç-dinamik ve hevesli bir grup oluşturmaları beden eğitimi dersinin kendine özgü özelliklerinden dolayı beden eğitimi öğretmenliği açısından önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin en son çalıştıkları kurumdaki hizmet sürelerinin dağılımı incelendiğinde % 57.1'nin 1-2 yıl, % 22.9'nun 3-5 yıl, % 4.3'nün 6-8 yıl, % 15.7'sinin 9 yıl ve yukarısı olarak görülmektedir (Çizelge 3.1.5).

% 57.1 gibi büyük bir oranın ancak 1-1/5 yıl aynı kurumda çalıştığı düşünülebilmekle beraber Eskişehir il merkezinde ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekteki hizmet yılı dağılımı 1-5 yıl arasında olduğuna göre bu dağılım normal görülebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel değişkenler açısından gösterdikleri dağılımlar genelde düşünülecek olursa; Eskişehir İl Merkezinde ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin yarıdan fazlasının bayan olduğu 22-31 yaş gruplarında toplandığını, yarıya yakınının 1-5 yıllık bir hizmet sürecine sahip oldukları görülebilir. Bütün bu verilerin ışığı altında Eskişehir ilindeki beden eğitimi öğretmenlerinin genç olması onların dinamik, hevesli ve idealist beden eğitimi öğretmenlerine sahip oldukları görüşünün ön plana çıkmasına aracılık etmektedir.

4.2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersinin Verimliliği Üzerindeki Etkenlere Bakış Açıları

Öğretmenler beden eğitimi dersi için araç-gereç sıkıntısı çekip çekmediğine ilişkin soruya verdikleri cevaplarda, % 35.7 gibi bir oranda araç-gereç sıkıntısı çektiklerini belirtirken % 25.7'si böyle bir problem yaşamadığını belirtmiştir (Çizelge 3.2). Bununla birlikte araştırma grubuna beden eğitimi dersi için gerekli araç-gereç olmasa bile beden eğitimi dersi nitelikli yapılıp yapılamayacağı sorulduğunda % 48.6 oranında kısmen katıldıklarını % 14.3 oranında da

katıldıklarını ifade etmişlerdir (Çizelge 3.2). Araç-gereç, öğretim programının amaçlarına ulaşmada, beden eğitimi dersinin gerçekleştirilmesinde ve amaçlarına ulaşmada önemli bir unsurdur. Ancak beden eğitimi ders araçlarının maliyetinin yüksek oluşu, spor kolu bütçesinin bunu tam olarak karşılayamaması, beden eğitimi dersini uygulayan öğretmenin öğrencilerine maliyeti düşük, küçük araçlar temin etme yoluna gitmesini sağlayabilir. Aynı zamanda da doğadan da yararlanabilir.

Öğretmenler beden eğitimi dersini araç-gereç olmasa bile nitelikli bir şekilde yapılabileceğini ortaya koymuşlardır. Beden eğitimi dersinin içeriği göz önünde bulundurularak, derslerde kullanılacak araç-gereç önemi ve eğitim ortamının en iyi şekilde hazırlanması öğrenci motivasyonu açısından da önemli bir unsur olduğu unutulmamalıdır. Özellikle manipulatif hareketlerin geliştirilmesinde araç-gereç önemlidir.

Öğretmenler ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ders saatinin yeterli olup olmadığı sorulduğunda, % 97.1 gibi çoğunluğu oluşturan bir grup ders saatlerinin yetersiz olduğu görüş birliğindedirler (Çizelge 3.2). Bu soruyla bağlantılı olarak ilköğretim okullarındaki yaş gruplarının isteklerinin oyuna yönelik olması, oyun alanlarının ve beden eğitimi ders saatinin yetersiz olması çocukların isteklerine cevap vermediği yönündeki soruyu % 95.7 gibi çoğunluk desteklemiştir (Çizelge 3.2). Buradan da;

Beden eğitimi dersine ayrılan haftalık ders saati süresinin, içeriğin öğrencilere kazandırılmasında yeterli olmadığını göstermektedir. Beden eğitimi dersinin amaçları içinde “dotça oynama ve yarışma, kazanma, takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hoşgörü ve işbirliği içinde çalışma niteliklerini geliştirebilme”, “yapıcı, yaratıcı, üretici ve liderlik niteliklerini geliştirebilme”, “kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verme niteliklerini kazandırabilme” ve “ders yükünün getirdiği fiziksel etkinlikte bulunma alışkanlığı kazanabilme” özelliklerinin öğrenciye kazandırılabilmesi için mevcut beden eğitimi ders saatlerinin artırılması gerekliliği söylenebilir. Ayrıca okulların bir kısmında kapalı ve açık alanlarının varolduğu bilinmekle birlikte, varolan bu alanların yetersizliği de ortaya çıkmaktadır. Artan nüfusa bağlı olarak öğrenci sayısı da arttığı için okul binaları ihtiyaca cevap verememekte, bunun doğrultusunda da ek sınıflar açma ihtiyacından dolayı okul

binalarına ilaveler yapılmaktadır. Bu durum ise, çocukların oyun oynayabilecekleri alanların gittikçe küçülmesine neden olmaktadır. Bütün bunların sonucunda da beden eğitimi dersini yaptıran öğretmen ve öğrenciler olumsuz yönde etkilenmektedir.

Çizelge 3.2’de görüldüğü gibi, araştırma grubuna beden eğitimi dersi için öğrenci sayılarının uygun olup olmadığı yönündeki soruya da büyük bir çoğunluk, öğrenci sayılarının çok kalabalık olduğu yönünde cevap vermişlerdir. Çocukların beden eğitimi ve spora katılmalarının ana nedeni zevk almaktır. Çünkü birşeyler başarabilme, deşarj olma, mutluluk hissi duyacaktır. Öğrencilerin davranış kazanmasını istiyorsak, öğrencinin tümüne ulaşılması gerekir. Sınıf sayısı arttıkça, öğretmenin öğretim ortamında her öğrenciye ulaşma şansı azalır. Bu da saptanmış olan davranışlara ulaşmada olumsuz bir etken olabilir. Beden eğitimi dersini yaptıran beden eğitimi öğretmenin sınıf sayısı çok yüksek olmayan sınıflarda eğitim yapma olanağının sağlanması önemlidir. Eğer bu olanak sağlanırsa beden eğitimi dersini yaptıran beden eğitimi öğretmeni, bireyselleştirilmiş öğretim veya küçük grupla öğretimi gerçekleştirme olanağı bulacağından bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak daha verimli bir öğretim ortamı şansı elde edebilir.

Araştırmaya katılan ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmeni ve dersine olumsuz bakış açıları dersin verimini olumsuz yönde etkilediğine ilişkin soruya verilen cevaplara bakıldığında % 55.7 gibi bir çoğunluğu diğer branş öğretmenlerinin olumsuz bakış açıları doğrultusunda dersin verimini de olumsuz yönde etkiledikleri görülmektedir (Çizelge 3.2). Bu durumda diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmenini ve dersini desteklemedikleri ortaya çıkmaktadır. Bunun temel nedeni, beden eğitimi dersinin önemini, diğer branş öğretmenlerinin hali hazırda benimsemediklerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Yine dersin verimliliği ile ilgili olarak araştırma grubuna eğitim öğretimin sabahçı ve öğlenci olarak uygulanmasında, sabahçı grupta ilk saatler, öğlenci olan grupta son saatlere yerleştirilen ders programı, dersin verimini olumsuz yönde etkiliyor mu sorusuna % 65.7 gibi büyük bir grup desteklemiştir. Bu da bize

sıkıştırılmış bir programda beden eğitimi dersinin amaç ve hedefleri doğrultusunda en verimli şekilde gerçekleştirilebilmesi için haftalık ders programının yapılması sırasında fazla bir ihtimam gösterilmediğini göstermektedir. Beden eğitimi dersinin amaçlarındaki bir takım davranış özelliklerini kazandırabilmek için öğrencilerin fiziksel ve zihinsel olarak hazır oldukları saatlerin göz önünde bulundurulması gerektiği söylenebilir.

Hareketin yaşamın bir parçası ve gelişen teknoloji ile birlikte insanların daha az hareket eder hale dönüşmesi, beden eğitiminin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Beden eğitiminin ilköğretim dönemindeki çocuklarda alışkanlığa dönüştürülmesi gerekir. Bu nedenle öğrencinin beden eğitimi dersinde daha başarılı ve ilgili olabilmesi için haftalık ders programı içinde beden eğitimi ders saatlerine daha fazla özen gösterilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ilköğretim çağındaki çocukların ilgi ve gereksinme duyduğu bir etkinlikte bulunmaları, ileriki yaşamlarında da süreklilik kazanmalarını sağlar. Bu, toplumumuza duyarlı ve sağlıklı bireyler yetiştirilmesinde bir ön koşuldur. Çocuklara sağlıklı yaşam, doğa sevgisi ve serbest zamanı verimli bir şekilde değerlendirme alışkanlığı kazandırmak bir ön koşul olmalı ve bunları sağlayabilecek beden eğitimi dersine önem verilmelidir.

4.3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Görevlerine İlişkin Bakış Açıları

Öğretmenlere ders yükünün fazla olmasına rağmen okul spor takımlarına ilgi gösterip göstermedikleri yönünde soru sorulduğunda, % 40 gibi bir grup ilgi gösteremediğini söylerken, % 21.4 gibi bir orandaki grupta aynı görüşte olmadıklarını ifade etmişlerdir (Çizelge 3.3). Buradan da iki farklı görüş çıkmaktadır. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri ders yüklerinin fazla olmasından dolayı mı okul takımlarına ilgi göstermemektedirler. % 21.4 gibi bir grup ders yükünün fazlalığına rağmen okul takımları ile ilgilenebiliyorsa ki bu çalışmaların çoğu ders saatleri dışında gerçekleşmektedir, demek ki % 40 gibi bir oran mesai saatleri dışında zaman harcamak istememektedirler denilebilir.

Beden eğitimi ders alanlarının düzenlenmesinde ve temizliğinden beden eğitimi öğretmeni sorumludur şeklindeki sorumlunun cevaplarında ise % 28.6 beden eğitimi öğretmeni bu sorumluluğu kabul ederken % 27.1 oranında beden eğitimi öğretmeni ise bu sorumluluğa hayır demişlerdir. % 32.9 oranında beden eğitimi öğretmeni ise bu görüşe kısmen katıldıklarını ifade etmektedirler (Çizelge 3.3). Okullarda bir yönetim birimi olduğuna göre verimliliğin ve üretkenliğin artışı sağlayabilmek için beden eğitimi öğretmeni ve okul yöneticilerinin birlikte çalışmaları gerektiği söylenebilir. Çünkü beden eğitimi öğretmeni, dersini yapabileceği ortamın nasıl olması gerektiğini bilmekte okul yöneticileri ise yerel yönetimden destek sağlarken etkili olabilmektedirler. Beden eğitimi öğretim programının daha etkili bir biçimde uygulanabilmesi için her okulda beden eğitiminin gerçekleşebileceği sağlıklı gerekli hijyen koşullarına sahip oyun alanlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Bunun için de sadece bir kişiyi sorumlu tutmak yanlış olabilir. Ortak birliktelik içinde çalışılırsa istenen koşullar rahatlıkla sağlanabilir.

Araştırma grubumuzu oluşturan beden eğitimi öğretmenlerine, beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kolu sorumlulukları, okul takım çalışmaları, bayram komite görevleri gibi ders dışı görev ve sorumluluklarını ağır gelmektedir şeklinde soru yöneltildiğinde % 64.3 gibi bir çoğunluk katılmıştır (Çizelge 3.3). Bu cevap doğrultusunda öğretmenlere hak vermemek elde değildir. Zira günümüzde beden eğitimi öğretmenlerine verilen görevleri sınırlamak mümkün değildir. Hiç bir alanda beden eğitiminde olduğu gibi ders dışı görev ve sorumlulukları yoğun değildir. Spor kolu sınıflar, gruplar, okullararası çeşitli spor karşılaşmaları, bunlarla ilgili faaliyet raporu-değerlendirmesi, defter ve belgelerin düzenlenmesi, yıllık plan ve her ayın sonunda etkinliklerin raporlarının düzenlenmesi söz konusudur. Okul takım çalışmalarında öğrencilerin organizasyonu, programları, çalışma mekanlarının temini, öğrenci izinleri, sağlık raporları v.b. gibi sorumluluklar işin içine girmektedir. Bayram komite görevleri ise başlıbaşına bir sorumluluktur. Böyle olunca bütün bu görevlerin bir kişinin sorumluluğunda toplanması, o kişinin sürekli bir koşturmaya içinde olması demektir. Bütün bu sorumlulukların yükü altında

ezilen beden eğitimi öğretmenine hak vermemek mümkün olmamaktadır.

Tüm branşlarda spor takımlarının oluşturulması ve çalıştırılması beden eğitimi öğretmenin görevi değildir şeklindeki soruya % 60 oranında destek verilmektedir (Çizelge 3.3). Çağımız spor anlayışında tek bir branşta uzmanlaşıp, o alanda uzun ve yorucu çalışmalar sonucunda başarı elde edilebilir. Beden eğitimi öğretmeni öğrencilerini yönlendirip, organize etmeli, gerekli ihtiyaçları gidermelidir. Eğer tüm branşlara dağılırsa hepsi için yeterli zaman bulamadığı gibi başarılı da olamaz. Beden eğitimi öğretmeni bir dalda uzmanlaşıp sadece o dalda çalışıp çaba sarf ettiği takdirde başarıyı elde edebilirler denilebilir.

Beden eğitimi öğretmeni okulda disiplin sağlayıcı otoriter bir öğretmen niteliği taşımaktadır düşüncesine % 31.4 oranında destek gelirken % 38.6 oranında da karşı çıkmıştır (Çizelge 3.3). Her hafta okulun açılış ve kapanış törenlerinde, bayram törenlerinde, resmi kutlama programlarından beden eğitimi öğretmenin görevli olması, sorumluluğunu diğer öğretmenlere göre daha da artırmaktadır. Bir nevi okulun askeri disiplinini sağlayıcı gözle de bakılmaktadır diyebiliriz. Böyle olunca da % 38.6 gibi bir oranda beden eğitimi öğretmen kitlesi rahatsızlık duymaktadır diyebiliriz. Okul yöneticilerinin okullarındaki disiplini, otoriter bir davranış tarzı ile sağlamak istemeleri ve bunu da beden eğitimi öğretmenin gerçekleştirmesini beklemektedirler.

Spor kolu için para toplamada öğrenci velileri ile sık sık problemler yaşayıp yaşamadıkları şeklinde sorulan soruya beden eğitimi öğretmenlerinin % 72.9'u problem yaşadığını ifade etmişlerdir. Spor kolu bütçesine para toplama görevi beden eğitimi öğretmeninde olduğu için, her yıl sürekli aynı işlevi yapmaktadırlar. Bu konuda gerek okul yöneticileri gerekse diğer branş öğretmenleri gerekli yardım ve desteği sağlayamadıklarından veli ve öğrenci ile karşı karşıya kalan beden eğitimi öğretmeni olmaktadır. Bu tarz da veli ve öğrenci ile karşı karşıya kalmak ise beden eğitimi öğretmenlerini rahatsız etmektedir sonucuna varılabilir.

Bayram ve törenlerdeki görevlendirmelerin yoğunluğu nedeniyle ders planları yeterli verime ulaşamıyor görüşünü belirten soruya da % 64.3 oranında destek sağlandığı görülmektedir (Çizelge 3.3). Milli Eğitim Bakanlığı beden eğitimi öğretmenlerine okul içinde olduğu kadar okul dışında da ulusal bayram ve törenlerin

hazırlanıp gerçekleştirilmesinde aktif görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Bu bağlamda da bu görevleri gerçekleştiren beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir bölümünün dersleri boş geçmektedir. Böyle olunca da doğal olarak ders planları yeterli verime ulaşamamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bu açıdan önlem almak zorunda gibi görünmektedir. İlköğretim okullarındaki kadrolu beden eğitimi öğretmenlerinin sayısını artırma yoluna gidilebilir. Böylece bayram görev sorumluluğunu yerine getiren beden eğitimi öğretmenin dersleri doldurulabilir. Ya da sadece bayram görevlerini, okul dışı faaliyetleri yürütecek, beden eğitimi derslerine girmeyecek ayrı sorumlulukta beden eğitimi öğretmeni kadrolaşmasını sağlayabilir.

Araştırma anketimizde 16. ve 17. soru maddelerini taşıyan sorularımız spor salonu tesisine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerine yöneliktir. Bilindiği gibi ilköğretim okullarımızın bazılarında spor salonu tesisi mevcuttur. Bu doğrultuda da beden eğitimi öğretmenlerimizin görev ve sorumlulukları doğrultusunda bir takım problemler yaşamaktadırlar. Bu problemleri ortaya koyabilmek amacıyla da bu sorular sorulmuştur.

Salonsuz okulların isteği doğrultusunda Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından salon tahsisi yapıldığından kendi salonumuzda çalışma şansı azalıyor şeklindeki soruya 20 öğretmenden % 75'i destek vermiştir (Çizelge 3.3). Bu bağlamda sorulan diğer soru da; okulumun salonunda ders dışı çalışmalara yeterli zaman yok şeklinde idi. Bu soruya cevap veren 20 beden eğitimi öğretmeninden % 55'i "Katılıyorum", % 40'ı da "Kısmen Katılıyorum" şeklinde cevap vermişlerdir (Çizelge 3.3).

Bilindiği gibi bir çok ilköğretim okulumuzda spor salonu mevcut değildir. Spor salonu olmayan okullar Milli Eğitim Müdürlüğü'ne baş vurarak okul takım çalışmaları için istekte bulunurlar. Milli Eğitim Müdürlüğü de çalışma için vereceği spor salonuna sahip ilköğretim okulunun beden eğitimi öğretmenine danışmadan kendi düşüncesi ve istekler doğrultusunda programı yapıp ilgili okula bildirir. Bu durum böyle olunca o saatlerin müsait olup olmadığı sorulmadan salon tahsisi yapıldığından ilgili okulun beden eğitimi öğretmeni çalışma saatleri açısından sıkıntı çeker. Bu konuda salonsuz okulun ihtiyacı giderilirken mevcut okulun beden eğitimi öğretmeni ve öğrencileri sıkıntı yaşayabilmektedirler. Böyle bir talep söz

konusu olduğunda ilgililer daha temkinli olabilirlerse fazla bir problem yaşanmayacaktır denilebilir.

Doğaldır ki ülkemizde yaşanan ekonomik sıkıntılar doğrultusunda herkes gibi beden eğitimi öğretmenlerinin de ekonomik sıkıntılarını ortaya koyabilmek amacıyla öğretmenlere ders dışı faaliyetlerin (haftalık ders dışı 6 saat egzersiz ücreti) ücretlerinin yetersiz olup olmadığı görüşünü ifade eden soru sorulduğunda % 75.7 gibi büyük bir çoğunluk ders dışı faaliyetlerinin ücretlerinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir (Çizelge 3.3). Ülkemiz ekonomik sıkıntıyı en kısa zamanda atlatarak özellikle gelecek kuşakları yetiştirmeye çalışan öğretmenlerimize ekonomik katkıda bulunulabilir.

4.4. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersine ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yaklaşımı

Araştırmada yanıt aranmaya çalışılan sorulardan bir tanesi de “beden eğitimi öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenlerine yaklaşımı” idi. Bu bağlamda ilköğretim okullarında kadrolu görev yapan beden eğitimi öğretmenlerine anketteki sorular yöneltildi. Bu sorulara verilen cevapları Çizelge 3.4’de görülebilmektedir.

Beden eğitimi derslerinin yapılabilmesi için okul bahçesindeki spor alanlarının düzenlenmesinde okul yöneticileri ellerinden gelen her türlü gayreti gösterirler sorusuna beden eğitimi öğretmenleri %57.1 oranında destek vermişlerdir (Çizelge 3.4). Buradan da beden eğitimi öğretmeni ile okul yönetiminin okul bahçesindeki spor alanlarının düzenlenmesinde ortak bir çaba içerisinde oldukları görülebilir. Bir uygulama dersi olan beden eğitimi dersi amaçları, büyük ölçüde çok amaçlı açık oyun alanlarında gerçekleştirilebilecek niteliktedir. Daha önce de araştırmamızda bahsettiğimiz gibi beden eğitimi öğretim programının daha etkili bir biçimde uygulanabilmesi için, her okulda beden eğitiminin gerçekleşebileceği oyun alanlarının düzenlenmesi ve araç-gereçlerle donatılması gerekmektedir. Zira açık hava etkinliklerinin ve çok amaçlı oyun alanlarının kullanılması beden eğitimi

dersinin amaçları doğrultusunda önemli bir rol üstlenir.

Haftalık ders programı hazırlanırken beden eğitimi dersinin hangi saate koyulması gerektiği konusunda okul yönetimi benim görüşümü almaktadır şeklindeki soruya beden eğitimi öğretmenleri % 68.6 gibi bir çoğunlukla karşı çıkmışlardır (Çizelge 3.4). Araştırmamızın 4.2 başlıklı beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersinin verimliliği üzerindeki etkenlere bakış açıları bölümümüzde de buradaki sorumuzla paralellik taşıyan yanıt almıştık. Beden eğitimi dersinin verimliliğini etkileyen etkenlerden birisi de beden eğitimi ders saatlerinin beden eğitimi ders amaçlarını gerçekleştirebilecek ders programına uygun bir şekilde yerleştirilmesiydi. Okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri ortak görüş ve amaçlar doğrultusunda hareket edememektedirler. Bunun nedeni ise, öncelikle okul yöneticilerinin beden eğitimi dersinin yaşamın bir parçası olduğuna ve gerekliliğine inanmadıklarından kaynaklanabilir. Bunun gerekliliğine okul yöneticilerine inandırmak için beden eğitimi öğretmenlerinin daha fazla gayret ve inançla savunmaları gerektiği söylenebilir.

Spor kolu bütçemiz yeterli olmadığına araç-gereç alımı ve turnuvalara giderken okul yönetimi her zaman bize destek olmaktadır sorusuna % 38.6 oranında karşı çıkılırken % 32.9 oranında da bu görüşe destek verilmiştir. % 25.7 oranında ise kısmen destek verilmiştir (Çizelge 3.4). Bilindiği gibi spor kolu bütçesi beden eğitimi öğretmenlerinin makbuz karşılığında öğrencilerden topladığı paralar ile temin edilmektedir. Okulun genel mevcudunun az olması ya da ekonomik yönden sıkıntı çeken öğrenci grubunun fazla olduğu okullarda bu bütçe daha az miktarda olabilmektedir. Bu bağlamda da araç-gereç alımı konusunda spor kolu bütçesi yeterli olamamaktadır. Okul koruma derneği, okul aile birliği, kantin veya okul kooperatifi gelirleri ve bağışlarla okul spor bütçesine destek verilebilir. Gerek malzeme temini gerekse müsabakalar için gerekli bütçenin temininde okul yöneticilerin desteğinin büyük öneme sahip olduğu görülebilmektedir.

Beden eğitimi dersi uygulamasında okul yöneticileri özellikle kız öğrencilerin kıyafet ve kıyafetine karışır sorumuza ise % 68.6 oranında karşı çıkılırken % 11.4 destek ve % 14.3 oranında kısmen destek verilmiştir (Çizelge 3.4). Beden eğitiminin özelliğinden dolayı dersin gerektirdiği kıyafetleri giyme açısından okul

yöneticilerinin özellikle kız öğrencilere karışmaması olumlu bir yaklaşımdır. İstenmeyen demokratik ve laik bir eğitim öğretim ortamında % 11.4 gibi bir oranının beden eğitimi dersi uygulaması sırasında kız öğrencilerin kıyafetlerine karışmasıdır. Beklenen durum bu gruba giren okul yöneticileri fikirlerini en kısa zamanda olumlu yönde değiştirerek beden eğitimi dersi uygulaması sırasında kız öğrencilerin kıyafetlerine karışma gibi olumsuz davranışlarını bırakabilmeleridir. Beden eğitimi öğretmenleri de ders saatlerindeki insiyatiflerini kullanmaları gerekliliğini bilmelidirler. Bu da onların yeterlilikleriyle orantılıdır.

“Okul içi ve okul dışı etkinliklere katılan öğrencilere izin almada okul yöneticilerinden her zaman destek görürüm” şeklindeki soruya öğretmenlerin % 77.1’i olumlu cevap vermiştir (Çizelge 3.4). Okul dışı faaliyetlere katılan öğrenciler okullarının adını ellerinden geldiğince iyi temsil edebilme çabasında oldukları için okul yöneticilerinden de destek görme ihtiyacını hissetmektedirler. Bu da öğrencinin üzerinde olumlu etki yaparak motivasyonu güçlendirebilir.

Okul yöneticileri “Başarılı olmasa da olur, önemli olan öğrencilerin etkinliklere katılması” düşüncesi ile tüm branşlarda faaliyet göstermek ister tarzındaki soruya da araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri % 37.1 oranında destek verirken % 37.1 oranında karşı çıkmıştır. Bu eşit orandaki cevaplardaki dengeyi % 18.6 gibi bir oran tüm branşlarda faaliyet göstermeyi desteklemektedir (Çizelge 3.4). İlköğretim okullarındaki beden eğitimi dersinin temel amaçları düşünüldüğünde, beden eğitiminin sadece ders ortamında gerçekleştirilmesinin dışında ders dışı etkinlik olarak da sürdürülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. İlköğretim çağındaki çocukların ilgi ve gereksinme duyduğu bir etkinlikte bulunmaları, ileriki yaşamlarında da süreklilik kazanmalarını sağlayacaktır. Okul yöneticilerinin bu konuyu göz ardı etmemeleri gerekmektedir. Çocuklarımıza sağlıklı yaşam, doğa ve serbest zamanı verimli bir şekilde değerlendirme alışkanlığı kazandırmak şeklindeki hedefler unutulmamalıdır.

“Beden eğitimi öğretmeni olarak başarılı bir şekilde sadece bir branşta antrenörlük yapabileceğimden, okul yöneticileri, diğer branşlarda antrenör tutulmasını her zaman anlayışla karşılar” şeklindeki soruya % 41.4 oranında karşı çıkmış ve % 30 oranında da destek verilmiştir (Çizelge 3.4). Hala % 41.4

oranında okul yöneticileri çağımız spor anlayışını kabullenemediklerini ortaya koymuşlardır. İlköğretim okullarında temel hedeflerden olan çocuklarımıza sağlıklı yaşam, doğa sevgisi ve serbest zamanı verimli bir şekilde değerlendirme alışkanlığı kazandırmak spor aktiviteleri ile gerçekleştirilebilir. Ancak öğrenci sahaya çıksın aktivitesini gerçekleştirsin yeter demek değildir. Çocuklara sahaya çıktıkları zaman, neyi, nasıl, ne zaman, ne şekilde yapılması gerekenler verilmelidir. Hiçbir çaba sarf edilmeden sportif karşılaşmalara katılan çocuk sürekli yenilgi ve başarısızlıkla karşılaştığı zaman kendine güvenini ve isteğini kaybeder. Bu durumda da temel hedeflere ulaşamaz. Çocuğa başarıya ulaşmak için çaba-zaman ve gayret göstermesi gerektiği öğretilmelidir. Zaman zaman başarısızlığa uğrayabileceğini ama başarıya ulaşmanın da çeşitli yollarının olduğu anlatılmalıdır. Bütün bunlar gerçekleştirilebilirse gelecek yaşamlarında kazanılmış davranışlar sürdürülebilir. Herşey çalışılarak gerçekleştirilebilir. Bir insan farklı farklı branşlara dağılır ise hiç bir alanda yeterli ve verimli olamaz. Tek bir branşda uzmanlaşıp o branşa zaman ve çaba harcanmalıdır. Uzmanlık alanı dışında kalan branşlarda beden eğitimi öğretmeni antrenörünü bulur, öğrencilerini organize eder ve bu şekilde çalışabilir ise ilköğretim okullarındaki beden eğitimi dersi amaçlarına ulaşabilir.

Her koşulda nitelikli bir beden eğitimi dersi yapabilmem için okul yöneticileri bana her türlü imkanı sunar sorumuza % 38.6 oranında karşı çıkmış, % 24.3 oranında da destek verilmiştir (Çizelge 3.4). Okul içerisinde sadece oyun alanının düzenlenmesinde yardımcı olmak beden eğitimi dersinin nitelikli olmasını sağlayamaz. Gerekli araç-gerecin temini, haftalık beden eğitimi ders saatlerinin uygun saatlere yerleştirilmesi gibi etkenlerin de temini gerekmektedir. Sadece açık hava oyun alanlarının temini yeterli olamamaktadır. Çünkü Eskişehir İl Merkezinin hava koşulları göz önünde bulundurulduğunda genellikle soğuk olduğu anlaşılabilmektedir. Bu durumda da beden eğitimi derslerinin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için açık oyun alanlarının yanısıra kapalı oyun alanlarının da temini sağlanabilmelidir.

Beden eğitimi öğretmenlerine okul yöneticileri, bayram komite görevleri, okullararası müsabakalar ve bunun gibi okul dışı faaliyetler de bulunduğum süre içerisinde derslerin boş geçmesinden dolayı rahatsızlık duymaktadırlar şeklinde soru

yöneltildiğinde % 58.6 oranında destek vermişlerdir (Çizelge 3.4). Buradan da okul yöneticilerinin büyük bir çoğunluğunun beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışında görev yapmalarından rahatsızlık duydukları anlaşılabilir. Bu da beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışındaki görevlerinin desteklenmediğini ortaya koymaktadır. Bunun temel sebebi ise, okul dışı görevlerden dolayı derslerinin boş geçmesi olabilir. Çünkü okul dışında olan beden eğitimi öğretmenin boş dersleri sebebiyle okul düzeni bozulacaktır. Unutulmaması gereken beden eğitimi öğretmeni okul dışında yine resmi görevdedir ve okulunu en iyi şekilde temsil edebilme çabası içindedir. Genelde okul yöneticileri beden eğitimi öğretmenin okul dışı görevlerinden dolayı beden eğitimi derslerinin boş geçmesinden rahatsızlık duyuyor ise yetkililerce bu konuya ilişkin rahatsızlıkları giderebilmek amacıyla çalışmalar başlatılabilir.

Okul yöneticilerinin beden eğitimi öğretmenleri arasında ayırım yapması motivasyonumu düşürmektedir şeklindeki soruya % 28.6 oranında destek verilirken % 45.7 gibi oranda da karşı çıkmıştır (Çizelge 3.4). Bu demektir ki bir grup okul yöneticisi öğretmenleri arasında ayırım yapmaktadır. Doğal olarak da beden eğitimi öğretmeni bundan rahatsızlık duymaktadır. Tabii ki bu ayırımın ne amaçla yapıldığı önemlidir. Siyasi amaçla mı, yöneticiye olan yakınlıktan dolayı mı yoksa gösterilen çaba ve gayretlerin göz önünde bulundurulmasından dolayı mı? Bu ayırım sebebi önemli bir unsur teşkil etmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve beden eğitimi öğretmenlerine yaklaşımını analiz edebilmek amacıyla sorulan bir diğer soru da; okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine bakışı, dersin etkinliğini değiştirmektedir şeklindeydi. Bu soruya da % 67.1 oranında destek gelmiştir (Çizelge 3.4). Bu sorunun cevapları doğrultusunda da okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine olumlu-olumsuz yöndeki yaklaşımlarının dersin etkililiğini değiştirmektedir denilebilmektedir. Bunun sebebi de okul yöneticilerinin beden eğitimi dersinin kazandırıldıklarına, gerekliliğine inanmadıklarından kaynaklanabilir. Beden eğitimi dersinin etkililiğini olumlu yönde geliştirebilmek için okul yöneticilerimize beden eğitimi dersinin önemini, hedeflerini,

gerçekleştirdiklerini bir hizmet içi eğitim ile aktarmak mümkün olabilir.

4.5. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin ve Velilerin Beden Eğitimi Dersine Bakış Açıları

Beden eğitimi öğretmenlerine göre öğrencilerin ve velilerin beden eğitimi dersine bakış açılarını ortaya koyabilmek amacıyla okul takımlarının oluşturulmasında öğrencilerin derslerini aksattığı düşüncesi ile veliler çocuklarını bu tür faaliyetlere göndermek istememektedirler şeklinde soru sorulduğunda % 64.3 oranında destek verilmiştir (Çizelge 3.5). Bu da bize beden eğitimi öğretmenleri okul takımlarını oluştururken öğrenci bulmada genelde sıkıntı çektiklerini gösterir. Bireysel ve takım oyunları çocuğun işbirliği, kazanma ve kaybetmeyi kabullenme, kurallara uyma, arkadaşlık ve “ben” yerine “biz” diyen sosyal bir varlık olmasına yardımcı olan, beceri, taktik, kuralları öğrenme ve uygulama ortamı sağlayan etkinlik türüdür. Ayrıca kötü alışkanlıklardan koruyan ve güzel, hoş bir çevre edinmesine de sebep olur. Bu bağlamda edinilen tecrübeler doğrultusunda beden eğitimi öğretmenlerinin velilere bu yararları aktarabilmek için daha fazla gayret içerisine girmelerine gerek görüldüğü anlaşılabilmektedir.

Çizelge 3.5’de görüldüğü gibi okul takımlarındaki çocukların ders dışı özel ders ve kurslar sebebiyle çalışma zamanı kısıtlanmaktadır şeklindeki soruya % 81.4 gibi büyük bir destek sağlanmıştır. Burada alınan cevaplarla okul takımındaki çocukların derslerinin aksayıp aksamadığına ilişkin soruya alınan cevaplarla da bağlantı kurabilmemiz mümkün olabilmektedir. Ülkemizdeki eğitim açısından gelecek korkusu özellikle velilerimizi onlarla bağlantılı olarak da öğrencilerimizi etkilemektedir. İlköğretim okullarımızda özellikle 5. ve 5. sınıflardan itibaren özellikle de velilerimizde Anadolu Lisesi, Fen Lisesi sınavları telaşı başlamaktadır. Bunun doğrultusunda da temel iyi olsun, şimdiden hazırlanmaya başlayalım düşüncesi ile özel dersler ve dersane koşuşturmaları başlamaktadır. Böyle olunca da öğrenciye velilerin görüşleri doğrultusunda sadece ders çalışmak görevi verilmektedir. Spor yaparsa herşey aksar düşüncesi ile hareket eden veliler çocuklarının okul takımlarında görev almalarını pek istememektedirler. Tabii ki bu

durumda da haklı olarak ilköğretimden itibaren sırasıyla öğrencilerimiz anadolu liseleri, üniversite seçme sınavları ile ilgili gelecek korkusu ve uğraşısı içerisinde çocuklar yarış atı gibi koşuşturmaktadır. Bütün bunları başararak isteğine ulaşan büyük bir grup öğrenci kitlesi sonunda sağlıklı yaşamı, doğa sevgisini ve serbest zamanı verimli bir şekilde değerlendirme alışkanlığı bilmediğinden boşlukta kalıp kötü davranış ve alışkanlıklar kazanabilmektedirler. Bu sebeptendir ki öğrencilerimizi ilköğretimden itibaren ders dışı etkinliklerle toplumumuza duyarlı ve sağlıklı bireyler yetiştirme çabası içinde daha fazla gayret gösterilmelidir.

Burada ekonomik yönden iyi olan veliler hafta sonu-gezilerine gittikleri için çocukların hafta sonu ders dışı faaliyetlerine katılmalarını engellemektedir şeklindeki soruya da % 55.7 oranında tam destek, % 38.6 oranında da kısmen destek verilmiştir (Çizelge 3.5). Bir tarafta gelecek korkusu, diğer tarafta velilerin kendi zevk ve düşünceleri doğrultusunda okul takımlarını oluşturmada öğrenci bulma sıkıntısı iyice ortaya konulmaktadır. Daha sonra da Türkiye spor müsabakalarında niçin başarıya ulaşamıyor diye düşünce ve konuşmalarla karşılaşmaktadır. Yaşanılan ve edinilen deneyimler sonucunda üzücü olan, sporun içinden gelmiş ve hatta beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük yapan kişilerin bile çocuklarının gelecek korkusu ile spor yapmalarına izin vermemeleridir.

Beden eğitimi ders süresinin kısa olması öğrencinin derse olan motivasyonunu düşürüp düşürülmediği sorulduğunda % 90 oranında düştüğü şeklinde cevap verilmiştir (Çizelge 3.5). Öğrenciler haklı olarak 40 dakikalık bir ders sürecinin ilk on ve son on dakikasını giyinip soyunmaya ayırdığına göre 20 dakikalık bir dersten ne kazanabildikleri düşündürücüdür.

Anadolu Liseleri ve Fen Liselerine girişte beden eğitimi ile ilgili soru sorulmayışı beden eğitimi derslerinin hafife alınmasına neden olmaktadır şeklindeki soruya da % 54.3 “Katılıyorum”, % 11.4 oranında da “Kısmen Katılıyorum” cevapları verildi. % 27.1 gibi bir oranda ise “Katılmıyorum” cevabı verilmiştir (Çizelge 3.5). Daha önce de bahsedildiği gibi gelecek korkusu içerisinde olan veli ve öğrenciler, beden eğitimi dersine önem vermemektedirler. Haklı olarak geleceğe yönelik çalışmalarda beden eğitiminin yeri ve önemi olmamasından veli ve öğrenciler de beden eğitimi önemsememe gibi bir eğilim meydana gelebilmektedir.

“Öğrencilerin gerekli malzemeleri olmaması onları beden eğitimi dersine karşı ilgisiz yapmaktadır” şeklindeki soruya da % 55.7 oranında destek verilmiştir. % 17.1 oranında ise karşı çıkmıştır (Çizelge 3.5). İlköğretim okullarında yeterli oranda açık ve kapalı oyun alanlarının mevcut olmaması, pek çok araç-gerecin bulunmamasının yanısıra beden eğitimi ders süresinin de yeterli olmaması sonucunda öğrencinin beden eğitimi dersine olan ilgisi azalmaktadır. Aynı zamanda beden eğitimi dersinin gerek okul yöneticileri gerekse diğer branş öğretmenlerince benimsenmemesi doğrultusunda öğrencinin de ilgisi azalmaktadır. Özellikle herhangi bir dersten sınavı olan öğrenci o günkü beden eğitimi dersi için gerekli malzemeyi yanında getirmemekte ve diğer dersinin sınavına hazırlanma gibi bir yolu da tercih edebilmektedir.

Sonuç olarak elde edilen verilere göre çocuğun gelişiminde büyük katkısı olan beden eğitimi dersi öğretmenlerinden, okul yöneticileri, diğer branş öğretmenleri ve velilerin farklı düşüncelerde oldukları ortaya koyulmuştur.

KAYNAKLAR

1. BAŞARAN, İ.E., *Eğitime Giriş*, p.13, 3. Baskı, Bimaş Matbaacılık, Ankara, 1978.
2. ERKAN, N., *Yaşam Boyu Spor*, p. 17-18, Boyut Yayın Grubu, 1. Baskı, Boyut Matbaacılık, İstanbul, 1996.
3. FİŞEK, K., *Spor Yönetimi*, p. 27, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No. 515, Ankara, 1983.
4. ORKUNOĞLU, O., *Sporda Güç Geliştirme*, p. 9, 2. Baskı, Gökçe Ofset Matbaacılık, Ankara, 1989.
5. İŞCAN, F., *Türklerde Spor*, p. 12, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları No. 55, Ankara, 1988.
6. Basım Ofset Çocuk ve Gençler İçin Sporun Fayda ve Önemi.
7. KALYON, T.A., *Spor Hekimliği*, p. 126-127, 2. Baskı, Gata Basımevi, Ankara, 1994.
8. AKGÜN, N., *Egzersiz Fizyolojisi*, p. 209, Ege Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Yayınları No. 1, İzmir, 1982.
9. ERDEM, M., AKMAN, Y., *Eğitim psikolojisi*, p. 34, 5. Basım, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 1997.
10. AÇIKADA, C., *Spor Eğitiminin Amacı Ne Olmalıdır*, p. 54, Bilim ve Teknik Dergisi, Ankara, Şubat Sayısı, 1994.
11. KETEN, M., *Türkiye'de Spor*, p. 4, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1974.
12. ASLAN, R., *Beden Eğitimi Bilgileri*, p. 1, Bimaş Matbaacılık, Ankara, 1979.

13. ÖZMEN, Ö., *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*, p. 29, İzmir, 1976.
14. GÜNIŞIK, E., *Temel Eğitim Kavramlarının Açıklanması*, İlkokullarda Beden Eğitimi, p. 9-12, Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları No. 4, Ankara, 1973.
15. MURATLI, S., *Çocuk ve Spor*, p. 4-5, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1997.
16. AÇIKADA, C., ve ERGEN. E., *Bilim ve Spor*, p. 167-168, Büro-Tek Ofset Matbaacılık, Ankara, 1990.
17. ROCHE, A.F., HEYMSFIELD. S.B., LOHMAN. T.G., *Human Body Composition*, p. 88, 188, 234, Human Kinetics, Campaign, IL, 1996.
18. WILMORE. J.H., COSTILL. D.L., *Training for Sport and Activity*, p. 184, Human Kinetics, Campaign, IL, 1988.
19. ÖZER, K. ve ÖZER. D.S., *Çocuklarda Motor Gelişim*, p. 200, Antalya, 1998.
20. KAYA, Y.K., *Eğitim Yönetimi*, p. 3, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 208, Ankara, 1984.
21. VARIŞ, F., *Eğitim Bilimlerine Giriş*, p. 21-24, Atlas Kitabevi, Konya, 1994.
22. BİNBAŞIOĞLU, C., *Genel Öğretim Bilgisi*, p. 39-40, Binbaşıoğlu Yayınevi, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1977.
23. BAŞARAN, İ.E., *Eğitime Giriş*, p. 24, 4. baskı, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1994.
24. BAŞARAN, İ.E., *Temel Eğitim ve Yönetim*, p. 39, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No. 112, Ankara, 1982.
25. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, *Milli Eğitim Temel Kanunu*, p. 3, Kanun No. 2842, Tarih 16.06.1983, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1987.

26. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, *Milli Eğitim Temel Kanunu*, p. 8, Kanun No. 1739, Kabul Tarih 14.06.1973, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1980.
27. Milli Eğitim Bakanlığı, *Milli Eğitim Temel Kanunu*, p. 2-3, Kanun No. 4306, Kabul Tarihi 18.8.1997, Milli Eğitim Basımevi.
28. ÖZTÜRK, F., (Ed), *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, p. 51-53, 79, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1997.
29. PANGRAZI, R.P., ve DAVER, V.P., (Eds), *Dynamic Physical Education For Elementary School Children*, p. 19-20, Tenty Edition, Macmillian Publishing Company, United States of America, 1992.
30. MONSTOSSOR, M., *Çocuk Eğitimi, "Montessori Metodu"*, p. 105-118, Çev. Güler YÜCEL, Özgür Yayınları, İstanbul, 1995.
31. SOYDAN, M., Ortaöğretimde Yaratıcılığın Geliştirilmesi, p. 7, Kalkınmada Anahtar Dergisi, Milli Produktivite Merkezi Yayınları No. 113, Mayıs 1998.
32. KALYON, T., (Ed), *Spor Hekimliği*, p. 126, Gata Basımevi, Ankara, 1994.
33. ARACI, H., *Okullarda Beden Eğitimi*, p. 38, 49-50, 52-54, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1999.
34. MARTENS, R., BAŞARILI ANTRENÖRLÜK, Çev. Tuncer Büyükonat, p. xi, Birinci Basım, Beyaz Yayınları, İstanbul, 1998.
35. YALÇIN, H.F., *Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı*, p. 99, 2. Baskı, Gazi Üniversitesi Yayın No. 203, Gazi Eğitim Fakültesi Yayın No. 24, Ankara, 1995.

EK - 1

ARAŞTIRMAYA ALINAN İLKÖĞRETİM OKULLARI

- 19 Mayıs İlköğretim Okulu
2 Eylül İlköğretim Okulu
23 Nisan İlköğretim Okulu
24 Kasım İlköğretim Okulu
75. Yıl İlköğretim Okulu
Adalet İlköğretim Okulu
Atatürk İlköğretim Okulu
Ahmet Sezer İlköğretim Okulu
Ali Fuat Cebesoy İlköğretim Okulu
Ali Rıza Efendi İlköğretim Okulu
Anadolu İlköğretim Okulu
Avukat Lütfü Ergökmen İlköğretim Okulu
Aziz Boale İlköğretim Okulu
Barboros İlköğretim Okulu
Battalgazi İlköğretim Okulu
Cahit Kural İlköğretim Okulu
Cengiz Topel İlköğretim Okulu
Çamlıca Ticaret Odası İlköğretim Okulu
Dr.Halil Akkurt İlköğretim Okulu
Dumlupınar İlköğretim Okulu
Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu
Hürriyet İlköğretim Okulu
İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulu
Kazım Karabekir İlköğretim Okulu
Korgeneral Lütfü Akdemir İlköğretim Okulu

Kurtuluş İlköğretim Okulu
Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu
Mehmet Gedik İlköğretim Okulu
Mehmetçik İlköğretim Okulu
Melahat Ünügür İlköğretim Okulu
Milli Zafer İlköğretim Okulu
Mimar Sinan İlköğretim Okulu
Mualla Zeyrek İlköğretim Okulu
Murat Atılgan İlköğretim Okulu
Mustafa Kemal İlköğretim Okulu
Namık Kemal İlköğretim Okulu
Necatibey İlköğretim Okulu
Orgeneral Halil Sözer İlköğretim Okulu
Orhangazi İlköğretim Okulu
Özel İdare İlköğretim Okulu
Pilot Binbaşı Ali Tekin İlköğretim Okulu
Porsuk İlköğretim Okulu
Sami Sipahi İlköğretim Okulu
Sinan Alaağaç İlköğretim Okulu
Süleyman Havva Kamışlı İlköğretim Okulu
Sultandere İlköğretim Okulu
Şehit Teğmen Subutay Alkan İlköğretim Okulu
Şeker İlköğretim Okulu
Şirintepe İlköğretim Okulu
TEİ Alpaslan İlköğretim Okulu
Tunalı İlköğretim Okulu
Uluönder Eğitim Uygulamaları Eğitim Merkezi
Vali Bahaeddin İlköğretim Okulu
Vali Münir Raif Güney İlköğretim Okulu
Yavuz Selim İlköğretim Okulu

Yenikent İlköğretim Okulu
Ziya Gökalp İlköğretim Okulu
Zübeyde Hanım İlköğretim Okulu
Özel Çağdaş İlköğretim Okulu
Özel Çağ-Fen İlköğretim Okulu
MAT-FKB Gelişim İlköğretim Okulu
Özel Atayurt İlköğretim Okulu

EK - 2

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ BEDEN EĞİTİMİ
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR**

A.Erhan ARAS

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Mayıs 2000**

İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

ARAŞTIRMA ANKETİ

Değerli Beden Eğitimi Öğretmeni

İlköğretim okullarının tüm sınıflarında okutulan beden eğitimi derslerinin uygulanması sırasında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amacıyla bir araştırma yapılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda sizin görüş ve önerileriniz büyük önem taşımaktadır. Elinizdeki anket bu verilerin bir bölümünü sağlamak üzere hazırlanmıştır. Bu anketle beden eğitimi öğretmenin görüş ve önerilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma bilimsel amaçlı olup, vereceğiniz cevaplar, araştırma dışında hiç bir amaçla kullanılmayacak ve gizliliğe tam bir özen gösterilecektir.

Araştırmanın amacına ulaşması ve bir değer kazanması vereceğiniz cevapların içkenliğine ve doğruluğuna bağlıdır. Soru maddelerini cevaplandırırken bunu göz önünde bulundurmanızı ve cevapsız soru maddesi bırakmamanızı diler, ilgi ve katkınız için teşekkürlerimi sunarım.

Saygılarımla

Öğr. Grv. A. Erhan ARAS

ANKET FORMU

I. BÖLÜM

Kişisel Bilgiler

Aşağıdaki sorularla ilgili seçeneklerden, durumunuza uygun olanı (X) işareti ile belirtiniz. Her soru için yalnızca bir seçenek işaretlenecektir.

1. Cinsiyetiniz

a. Bayan

b. Bay

2. Yaşınız

a. 22 ile 26

b. 27 ile 31

c. 32 ile 36

d. 37 ile 41

e. 42 ile 46

f. 47 ve yukarı

3. En son bitirdiğiniz yüksek öğretim kurumunu belirtiniz.

a. 2-3 yıllık Eğitim Enstitüsü

b. Yüksek Öğretmen Okulu

c. Spor Akademisi

d. Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü

e. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

f. Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

g. Diğer (Lütfen belirtiniz)

4. Öğretmenlik mesleğinizdeki hizmet sürenizi belirtiniz.

- a. 1 ile 5 yıl
 b. 6 ile 10 yıl
 c. 11 ile 15 yıl
 d. 16 ile 20 yıl
 e. 21 ile 25 yıl
 f. 25 yıl ve yukarısı

5. En son çalıştığınız kurumdaki çalışma yılınız

- a. 1 ile 2 yıl
 b. 3 ile 5 yıl
 c. 6 ile 8 yıl
 d. 9 yıl ve yukarısı

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde İlköğretim Okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları içeren ifadeler yer almaktadır. Sizden beklenen her bir ifadeyi okuyup katılma derecenizi belirtmenizdir. Hiç bir soru maddesini boş bırakmamaya özen gösteriniz.

1. Okulumda beden eğitimi dersinin yapılabilmesi için araç-gereç sıkıntısı çekmiyorum.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
☐	☐	☐	☐	☐

2. Şu andaki beden eğitimi derslerinin saatlerini, derslerin nitelikli olarak gerçekleştirilebilmesi açısından yeterli bulmuyorum

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
☐	☐	☐	☐	☐

3. Beden eğitimi dersi için öğrenci sayıları çok kalabalıktır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

4. Beden eğitimi dersi için gerekli araç-gereç olmasa bile beden eğitimi dersi nitelikli bir şekilde yapılabilir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

5. Diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmeni ve dersine olumsuz bakış açıları dersin verimi etkiliyor

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

6. İlköğretim okullarındaki yaş gruplarının isteklerinin oyuna yönelik olması, oyun alanlarının ve beden eğitimi ders saatinin yetersiz olması çocukların isteklerine cevap vermiyor.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

7. Eğitim öğretimin sabahçı ve öğlenci olarak uygulanmasında, sabahçı grupta ilk saatler, öğlenci olan grupta son saatlere yerleştirilen ders programı dersin verimini olumsuz etkiliyor

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

8. Haftalık ders saatinin 1 saat olması, beden eğitimi dersinin amaçlarına ulaşmasına engel olmaktadır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

9. Ders yükümün fazla olması nedeniyle okul spor takımlarına pek fazla ilgi gösteremiyorum.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

10. Beden eğitimi ders alanlarının düzenlenmesinde ve temizliğinden beden eğitimi öğretmeni sorumludur.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

11. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kolu sorumlulukları, okul takım çalışmaları, bayram komite görevleri gibi ders dışı görev ve sorumluluklarım ağır gelmektedir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

12. Tüm branşlarda spor takımlarının oluşturulması ve çalıştırılması beden eğitimi öğretmenin görevi değildir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

13. Beden eğitimi öğretmeni okulda disiplin sağlayıcı otoriter bir öğretmen niteliği taşımalıdır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

14. Spor kolu için para toplamada öğrenci velileri ile sık sık problemler yaşamaktayım.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

15. Bayram ve törenlerdeki görevlendirmelerin yoğunluğu nedeniyle ders planları yeterli verime ulaşamıyor.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

16. Okulumun salonunda ders dışı çalışmalara yeterli zaman yok.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

17. Salonsuz okulların isteği doğrultusunda Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından salon tahsisi yapıldığından kendi salonumuzda çalışma şansı azalıyor.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

18. Ders dışı faaliyetlerin ücretleri yetersiz.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

19. Beden eğitimi derslerinin yapılabilmesi için okul bahçesindeki spor alanlarının düzenlenmesinde okul yöneticileri ellerinden gelen her türlü gayreti gösterirler.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

20. Haftalık ders programı hazırlanırken beden eğitimi dersinin hangi saate koyulması gerektiği konusunda okul yönetimi benim görüşümü almaktadır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

21. Spor kolu bütçemiz yeterli olmadığında araç-gereç alımı ve turnuvalara giderken okul yönetimi her zaman bize destek olmaktadır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

22. Beden eğitimi dersi uygulamasında okul yöneticileri özellikle kız öğrencilerin kılık ve kıyafetine karışır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

23. Okul içi ve okul dışı etkinliklere katılan öğrencilere izin almada okul yöneticilerinden her zaman destek görürüm.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

24. Okul yöneticileri "Başarılı olmasa da olur, önemli olan öğrencilerin etkinliklere katılması" düşüncesi ile tüm branşlarda faaliyet göstermek ister.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

25. Beden eğitimi öğretmeni olarak başarılı bir şekilde sadece bir branşta antrenörlük yapabileceğimden, okul yöneticileri, diğer branşlarda antrenör tutulmasını her zaman anlayışla karşılar.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

26. Her koşulda nitelikli bir beden eğitimi dersi yapabilmem için okul yöneticileri bana her türlü imkanı sunar.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

27. Okul yöneticileri, bayram komite görevleri, okullararası müsabakalar ve bunun gibi okul dışı faaliyetlerde bulunduğum süre içerisinde derslerin boş geçmesinden dolayı rahatsızlık duymaktadırlar.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

28. Okul yöneticilerinin beden eğitimi öğretmenleri arasında ayırım yapması motivasyonumu düşürmektedir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

29. Okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine bakışı dersin etkililiğini değiştirmektedir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

30. Okul takımlarının oluşturulmasında öğrencilerin derslerini aksattığı düşüncesi ile veliler çocuklarının bu tür faaliyetlere göndermek istememektedirler.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

31. Beden eğitimi ders süresinin kısa olması öğrencinin derse olan motivasyonu düşürmektedir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

32. Öğrencilerin gerekli malzemeleri olmaması onları beden eğitimi dersine karşı ilgisiz yapmaktadır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

33. Anadolu Liseleri ve Fen Liselerine girişte beden eğitimi ile ilgili soru sorulmayışı beden eğitimi derslerinin hafife alınmasına neden olmaktadır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

34. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kolu sorumlulukları, okul takım çalışmaları, bayram komite görevleri gibi ders dışı görev ve sorumluluklarını ağır gelmektedir.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

35. Okul takımlarındaki çocukların ders dışı özel ders ve kursları sebebiyle çalışma zamanı kısıtlanmaktadır.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

36. Ekonomik yönden iyi olan veliler hafta sonu gezilerine gittikleri için çocukların hafta sonu ders dışı faaliyetlerine katılmalarını engellemektedirler.

Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()

EK - 3

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.26.00.02.000/

KONU : Anket

VALİLİK MAKAMINA

Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğretim görevlisi Erhan ARAS, Müdürlüğümüze vermiş olduğu 17/05/2000 tarihli dilekçesi ile Yüksek Lisans tezi ile ilgili olarak "İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar" adlı anketini İlköğretim Okullarımızda görevli Beden Eğitimi Öğretmenlerine Uygulamak için izin istemektedir.

Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğretim görevlisi Erhan ARAS'ın İlimiz İlköğretim Okullarında görevli kadrolu Beden Eğitimi öğretmenlerine anket uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmekte olup, Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mithat ÖZDEMİR
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
.... / 05 / 2000
B.Şahin TÛTÛNCÛ
Vali a.
Vali Yardımcısı